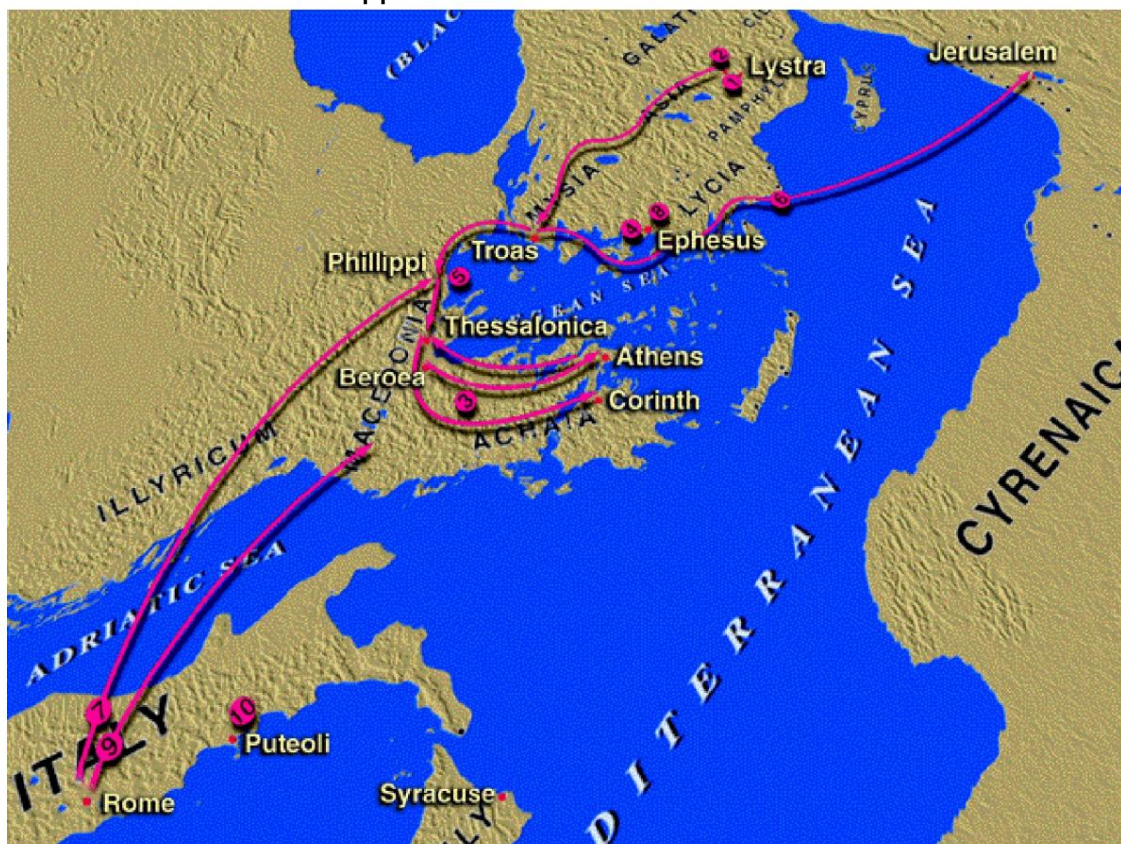

Писмата на Павел до Тимотей

Събития, довели до написването на писмата на Павел до Тимотей, написани от Азия и Рим след първото му затваряне, ок. 64–66 г. сл. Хр.

Първите послания на апостол Павел до Тимотей

ВЪВЕДЕНИЕ

1

1. Заглавие. В най-ранните гръцки ръкописи заглавието на тази книга е просто *Pros Timotheon A* („До Тимотей I“). По-късното усъвършенстване е разширило заглавието до формата, която се среща в KJV.
2. Авторство. Това послание идентифицира Павел като свой автор (гл. 1:1). За обсъждане на авторството вижте том V, стр. 183–185. Относно датата на написване вижте том VI, стр. 107.
3. Историческа обстановка. Обстоятелствата на написването на 1 Тимотей могат да бъдат установени само чрез изводи от случайни бележки в посланието. За обсъждане на тези неща, свързани с датата и обстоятелствата на написването на това послание, вижте том V, стр. 184.
4. Тема. Това послание е написано до Тимотей, докато той е бил пастор в Ефесияните. църква и е съставена предимно от инструкции, адресирани до него като водач на

¹Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (1 Тим. 1:1). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.

църква. Съответно, то е класифицирано като пастирско послание. В него Павел увещава Тимотей да се държи по начин, угоден на Бога и полезен за стадото, над което Бог го е поставил, и му дава тържествена задача да проповядва Словото и да защитава неговите учения. Това послание отразява един доста добре развит план за църковна организация и управление. Акцентът върху доктрината в 1 Тимотей и другите пастирски послания (виж 1 Тимотей 4:6, 13, 16; 2 Тимотей 3:14–17; 4:1–4; Тит 1:9; 2:1, 7) е илюстриран от факта, че от 21-те пъти, когато гръцката дума за доктрина (didaskalia) се среща в Новия завет, 15 се появяват в 1 и 2 Тимотей и Тит.

Въпреки че Павел изглежда се е чувствал по-близък до Тимотей, отколкото до другите си сътрудници (виж Фил. 2:19, 20), от това послание може да се направи изводът, че Тимотей е бил човек с мек темперамент и не толкова агресивен, колкото Павел би желал. Съответно апостолът насърчава по-младия си спътник в служението към по-енергично ръководство.

Близките отношения между Павел и Тимотей обясняват свободния и откровен начин, по който апостолът изразява своите желания, напътствия и цели към пастора от Ефес, и несъмнено обяснява произтичащата от това липса на систематичен ред. Посланието очевидно е написано точка по точка, когато последователни аспекти от служението са идвали на ум на апостола.

5. Очертание.

I. Поздрав, 1:1, 2.

II. Заповедта да се порицават учителите на изопачено учение, 1:3–20.

A. Изопаченото използване на закона поражда раздори, 1:3, 4.

Б. Правилното използване на закона развива характера, 1:5–11.

В. Животът на Павел потвърждава силата на правилното използване на закона, 1:12–17.

Г. Тимотей е предизвикан да бъде компетентно лидер, 1:18–20.

III. Универсалността на християнското богослужение, 2:1–15.

A. Молитви за всички хора, 2:1–3.

Б. Спасение за всички хора, 2:4–7.

В. Процедура за поклонение за всички мъже, 2:8–15.

IV. Предварителни изисквания за християнски лидери, 3:1–13.

A. Характерът на епископите, 3:1–17.

Б. Характерът на дяконите, 3:8–13.

V. Християнското послание, 3:14 до 4:5.

A. Основното послание на християнството, 3:14–16.

Б. Фалшивото послание в християнството, 4:1–5.

VI. Практически предложения за по-усърдно служение, 4:6–16.

A. Изучаване на здравето учение, 4:6.

Б. Избягвайте спекулации, 4:7.

В. Бъдете пример в благочестие, 4:8–16.

VII. Служителят като църковен администратор, 5:1 до 6:19.

A. Неговото отношение към старите и младите членове, 5:1, 2.

Б. Неговото отношение към вдовиците, 5:3–16.

В. Неговото отношение към избраните старейшини, 5:17–25.

Г. Неговите наставления относно християнските роби, 6:1, 2.

Д. Неговата връзка с учителите на лъжеучение, 6:3–5.

Е. Неговото отношение към светските богатства, 6:6–10.

Ж. Неговата отговорност като модел на характера за всички, 6:11–16.

3. Неговото отношение към християнските богаташи, 6:17–19.

VIII. Последната заповед на Павел към Тимотей, 6:20, 21.

ГЛАВА 1

1 Тимотей е напомнян за заповедта, която му е дадена от Павел, когато отива в Македония. 5 За правилното приложение и целта на закона. 11 За призванието на свети Павел да бъде апостол, 20 както и за Именай и Александър.

1. Павел. Вмъкването на името на автора в поздрава му е било обичайна процедура в древността (вижте върху Рим. 1:1).

Апостол. Вижте върху Деяния 1:2; Рим. 1:1. Въпреки че Павел не беше от дванадесетте, той беше пряко призван от Христос по-късно (вижте Деяния 13:2; 20:24; Гал. 1:11, 12, 15; вижте върху Деяния 9:15).

Заповед. Гръцки *epitagē*, „предписание“, „заповед“. Никой човек не би могъл да носи повече впечатляващи пълномощия от прякото упълномощаване, което Павел имаше като апостол. В трудностите, пред които църквата се изправи в Ефес, авторитетната подкрепа на Павел щеше да засили лидерството на Тимотей.

Спасител. Титла, приписвана от Павел както на Отца (гл. 3, 5), така и на Исус (Фил. 3:20; 2 Тим. 1:10; Тит 1:4; 2:13; 3:6). Качествата на всеки член на Божеството са общи за всички (вижте върху Кол. 2:9). Всички членове на Троицата са участвали в делото на спасението на човека, като всеки е изпълнявал Своята специфична задача.

Господ Исус Христос. Текстови доказателства потвърждават (вж. стр. 10) прочитането „Христос Исус“.

Надежда. Сравнете Рим. 15:13; вижте върху Рим. 5:4; 8:24; 12:12. Христос е не само обект на човешката надежда, но и неин източник. Хората намират основата си за „надежда“ за временна подкрепа, както и за бъдещо безсмъртие в Христос (вижте върху Кол. 1:27).

2. Тимотей. За кратък биографичен преглед вижте Деяния 16:1.

Собствен. Гръцки *gnēsios*, „законен“, „искрен“, „истински“. Павел може би подчертава, че именно чрез неговото служение Тимотей е бил обърнат във вярата и обучен за служението или че Тимотей е бил особено забележителен с искрената си преданост към Христовата кауза и към Павел лично.

Вяра. Тук вероятно се има предвид системата от християнски вярвания.

Благодат. Вижте върху Рим. 3:24; 1 Кор. 1:3.

Милост и мир. Сравнете въведението на Павел в 1 Кор. 1:1–3. Тази поредица от духовни благословии съответства на преживяването на човека, когато той застане оправдан пред Бога. Когато човек напълно разбира и приема Божия план за своето възстановяване от греха, както е разкрит в многобройните Му прояви на милост, ново състояние на спокойствие обзема душата му (вижте Рим. 5:1).

Отец и Исус. Вижте Рим. 1:7.

3. Умоляван. Тимотей придружавал Павел по време на първото му пътуване през Македония (виж Деяния 16:1–12; 20:1–4). Тук апостолът говори за по-късно пътуване, което последвало първото му затворничество в Рим (виж том VI, стр. 101). Въпреки че Тимотей силно желаел да остане до Павел, младата църква се нуждаела от неговата вярна пастирска грижа.

Заповед. Гръцки *paraggellō*, „да заповядвам“, „да обявявам“. Павел често отстоява апостолската си власт, за да не пострадат младите църкви заради някои, които са омаловажавали апостолството му (виж гл. 4:11; 5:7, 21; 6:13, 17).

Някои. Или „някои“. Павел тактично избягва да преувеличава проблема (вижте към Галатяни 1:7).

Никакво друго учение. Тоест, никакво учение, противоречащо на истината, провъзгласена от апостоли (вижте върху Галатяни 1:8).

4. Басни. Гръцки *muthoi*, „митове“, „измислици“, „лъжи“. Павел може би тук има предвид равинските измислици, каквито по-късно са включени в Мишна и други еврейски писания (виж том V, стр. 96–100). Възможно е обаче той да предупреждава и срещу ранна форма на гностицизъм (виж том V, стр. 181; том VI, стр. 54–58).

Родословия. Вероятно препратка към еврейска практика, при която е направен опит да се проследят семейните предци до Давидово или свещеническо наследство. Голяма част от еврейското учение и проповядване се е основавало на фино изплетени алегии, които са угаждали на капризите на хората, без да са хранили душите им. Вижте Тит 1:14.

Министър. Или „причина“ или „донесе“.

Въпроси. Гръцки *ekzētēseis*, „разследвания“, „спекулации“.

Поучително. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) тълкуването „настойничество“. Съответно, последното изречение на този стих може да гласи: „които пораждат по-скоро спекулации, отколкото настояничество от Бога, което се [осъществява] чрез вяра“. Простото спорене, което задоволява само безполезно любопитство, никога няма да насърчи растежа на църквата.

5. Край. Гръцки *telos*, „цел“, „задача“, „резултат“. Сравни с Рим. 10:4.

Заповед. Гръцки *paraggelia*, т.е. задачата или поръчението, което Павел дава на Тимотей (ст. 3).

Любов. Гръцки *agapē*, „любов“ (виж върху 1 Кор. 13:1). Заповедта на Павел (1 Тим. 1:3) към Тимотей произлиза от любов и е дадена, за да породи дух на любов в сърцата на членовете на църквата в Ефес. Резултатът от безплодните дебати върху митове и безкрайни родословия не е любов, а спорове и разпри.

Чисто сърце. Вижте Пс. 24:4; Мат. 5:8.

Непресторена. Тоест, без преструвки, без игра на актьори. Любовта произтича само от чистото, неразделени сърца, чиста съвест и лоялна вяра, а не от безполезни разсъждения, които пораждат само още „въпроси“ (ст. 4). Само любовта ще обедини членовете на църквата и ще разкрие Христос на света.

6. Отклонил се. Буквално „пропуснал целта“, тоест трите източника на истинска любов в стих 5.

Напразно дрънкане. Гръцки *mataiologia*, „безполезни приказки“ (вж. 1 Кор. 15:17). Ако любовта не е резултат или цел на човешката дейност, това, което се прави, не води до нищо трайно или задоволително.

7. Учители на закона. Сравнете с Лука 5:17. Очевидно тези учители са били евреи.

Разбиране. Тази неспособност на книжниците и учителите да разберат смисъла на закона беше порицана от Христос (вижте Матей 22:29). Личното мнение и несмилаемата истина са стоките, предлагани от предубедени и незрели потенциални учители. Думите на учителя носят значително влияние и когато тези думи се дават безразборно, без адекватно разбиране, може да се получи само объркване.

8. Закон. Защото тези предполагаеми учители (ст. 7) са изплели своите безполезни митове от еврейския закон и изопачава тържествените истини на евангелието, Павел сега представя „закона“ в правилната му перспектива. Той не иска критиката му към „законниците“ (ст. 7) да бъде погрешно разтълкувана като обезценяване на самия „закон“. Че Павел тук

включва морални предписания, което е видно от стихове 9, 10, които обобщават различни принципи на Декалога (вж. Изх. 20:1–17).

Добър. Гръцки *kalos*, „отличен“. „Законът“ е „добър“ в смисъл, че отговаря добре на целта, за която е създаден.

Законно. Тоест, както е било предназначено да се използва. Да се третира просто като набор от правила, за които да се спори, или като тема за безполезна философска дискусия (виж ст. 3–7), или като средство за спасение (виж върху Рим. 3:20; срв. Рим. 4:14; Гал. 3:17, 19–25; 5:4) изопачава и злоупотребява със закона. За дискусията относно вечната природа и цел на моралния закон виж върху Рим. 3:31.

9. За праведния човек. Апостолът не учи, че християнинът вече не е задължен да се подчинява на Десетте заповеди (виж върху Рим. 3:31). Исус не дойде, за да освободи хората от спазването на заповедите, а за да покаже на човека възможността за послушание и да му осигури необходимата сила за пълна победа над греха (виж върху Рим. 8:4).

Законът обаче вече не осъжда оправдания човек, въпреки че остава негов стандарт за поведение (вижте Рим. 6:14).

Беззаконни. Тоест, тези, които се противопоставят на закона или не са регулирани от него.

Непокорен. Или „бунтовен“. Грехът е бунт срещу Божията власт. Когато едно сътворено същество откаже да живее в хармония със законите на вселената, то предполага, че неговото мнение е по-мъдро от Божието. Бунтът срещу властта води до жалкия списък, който следва.

Безбожни. Тоест, нерелигиозни хора.

Профанни. Тоест, тези, които не правят разлика между свети и светски неща, тези, които губят чувството за живия Бог и живеят изцяло на светско ниво, както е правил Исав (виж Евр. 12:16). Този термин и предходните пет се отнасят конкретно до нарушенията на първите четири от Десетте заповеди от страна на човека. 1 Тим. 1:10 описва прегрешенията на човека един спрямо друг.

Блудници. Или „блудници“ (вижте Изх. 20:14).

Тези, които оскверняват. Хомосексуалисти.

Крадци на хора. Или „похитители“, „търговци на роби“. Робството е проклятие върху човечеството от най-ранни времена. Бог се е стремил чрез Израел да възстанови достойнството на индивида (вижте Изх. 21:16; Втор. 24:7). Тук Павел по подобен начин подчертава истинската стойност на индивида.

Лъжци. За коментар вижте Изх. 20:16.

Лъжливи клетвопрестъпници. Тези, които не казват истината, когато полагат клетва, че ще го направят.

Звук. Гръцки *hugiainō*, „да бъдеш здрав“. Тук и в стих 9 Павел рисува ясна картина на тези, които се противопоставят на Божия закон. Противопоставянето на Божията воля води до влошаване на тялото, ума и душата (вижте Рим. 1:21–32). Само истината, както се живее в живота, ще донесе мир на ума и жизненост на тялото. Английската дума „хигиена“ произлиза от *hugiainō*.

11. Евангелие. Павел продължава своето осъждане на непосветени мъже, които се стремят да бъдат учители в църквата. Тези кандидат-учители прилагали закона по начин, противоречащ на предназначението му. Вместо да разкриват греховете си (ст. 9), законът се превърнал в поле за интелектуални спекулации и цепене на коси спорове (вижте върху ст. 4). За да се използва законът „законно“ (ст. 8), той трябва да се разглежда в рамките на „славното евангелие на благословения Бог“ и да се използва съответно. Законът и „евангелието“ не могат да бъдат разделени, защото в Божия план едното изисква другото. Законът, „законно“ използван (вижте върху Рим. 3:20, 31;

Гал. 3:24) разширява „славата на благословения Бог“ и разкрива колко навременно и адекватно е всъщност „евангелието“. Павел отдава както на закона, така и на евангелието полагащото им се място.

„Евангелието“ разкрива „славата“ на Бога. Сега човек може да види в Исус Христос грижовната грижа на своя небесен Отец, Който не е пропуснал нищо недовършено в програмата си за разкриване на Своята любов и милост към падналите хора (2 Кор. 4:6; Еф. 1:6).

Предаден на моето доверие. Или „което ми беше поверено“. Това тържествено чувство за отговорност беше движещата сила на служението на Павел и осигури авторитет за писма като 1 Тимотей (вижте гл. 1:1). Всеки служител трябва да усеща това основно убеждение, че на него е поверено великото дело за разкриване на Божията слава.

12. Благодаря. Тоест, за честта да му бъде поверено евангелието (ст. 11). Стихове 12–16 разкриват смирената оценка на Павел за собствените му недостатъци. Когато обаче използва закона „законно“ (ст. 8), той става нов човек и жив свидетел на спасителната сила на Бога. Следователно, това, което Бог може да направи с него, „първия“ от грешниците (ст. 15), Той може да направи и за всеки друг човек.

Упълномощен. Гръцки *endunatoō*, „давам възможност“. Павел не разчиташе на собствени заслуги в изпълнявайки божествената задача. Всеки пастор може да претендира за ресурсите на божествената сила, когато се сблъска с проблемите на служението.

Верен. Тоест, достоен за доверие. Топлото сърце на Павел се изпълва с благодарност, когато мисли за честта да бъде доверен от Бога. Отговорът на един искрен човек е да не пропуска нищо, за да защити това Божие доверие в него.

Министерство. Или „услуга“.

13. Богохулник. Такъв Павел някога е бил (виж върху Деяния 9:4, 5; 26:9–11). Павел прави преглед живота си, за да изложи по-категорично силата на Божията благодат (виж върху 1 Тим. 1:14) и резултата от „законното“ използване на закона (виж върху стих 8).

Преследвач. Вижте върху Деяния 9:1, 4, 5; 22:4; 26:9–14; Гал. 1:13, 23; Фил. 3:6.

Опасни. Или „нагли“ (вижте Рим. 1:30).

Несъзнателно. Павел искрено вярваше, че служи на Бога (вижте Йоан 16:2; Деяния 23:1; 24:16; 26:9). Неговите грехове не бяха стигнали до етап, в който той умишлено да съгрее срещу съвестта и Светия Дух (виж върху Матей 12:31–32, Евр. 10:26–27; виж 5Т 436). Когато Павел ясно видя величието на Исус, неверието му беше победено, той беше послушен на „небесното видение“ (виж върху Деяния 26:19).

14. Благодат. Вижте върху Рим. 3:24; 1 Кор. 1:3. Павел не претендира за заслуга за собственото си обръщане във вярата. Без загрижеността и силата на Бог той все още щеше да бъде преследваният Савел.

Излишно изобилно. Сравнете Рим. 5:20. Благодатта се дава пропорционално на нуждите на човека. Тези, които са най-отслабени в греха, се нуждаят от най-голяма благодат. Павел не намеква, че Бог произволно дава на хората различни мерки на благодат, в резултат на което някои хора никога не се обръщат във вярата, защото Бог отказва да им даде достатъчно благодат.

Вяра. Лоялното приятелство с Исус Христос замени предишното „неверие“ на Павел (ст. 13). Вижте Рим. 3:22; 4:3.

Любов. Скандалното поведение на фанатика беше заменено от нов дух на състрадание и благодарност. Вярата и любовта са красноречиво доказателство, че „благодатта“ контролира живота. За определение на „любов“ вижте Матей 5:43; 1 Коринтяни 13:1.

15. Верен. Или „достоен за доверие“. Изразът „това е вярно слово“ се среща само в пастирските послания (виж 1 Тим. 3:1; 4:9; 2 Тим. 2:11; Тит 3:8).

Достойно. Основното учение, че Исус е дошъл да изкупи хората, може да бъде прието без колебание или съмнение. Нищо не заслужава повече внимание.

Дойде. Павел потвърждава предсъществуването на Христос (виж върху Йоан 1:1–3; 16:28; 17:5).

Спаси. От началото на греха Бог изпълнява Своя план да спаси хората от вечно унищожение. Да запознаят хората с Исус Христос е дело на ангели и благочестиви мъже. Този стих не ограничава Божията благодат до избрани малцина, а подчертава нейната достъпност за всички „грешници“ (вижте Матей 1:21).

Шеф. Павел продължава да чувства своята недостойност, дори след обръщането си във вярата. Той не казват „бях началник“, но „аз съм началник“ (вижте върху 1 Кор. 15:9, 10). Неговото смирение произтича от спомена му за минали обиди и преследвания, нанесени на Бога и Неговата църква (вижте върху 1 Тим. 1:13), както и от осъзнаването му за настоящата му недостатъчност, отделна от ежедневната Божия сила. Истинският обрнат християнин никога не губи чувството за недостойнство, което е изпитал, когато за първи път е предал волята си на Христос. Той знае, че без ежедневното обитаване на Божията сила животът му няма да разкрие благодатта на християнския характер. „Колкото по-близо се доближаваме до Исус и колкото по-ясно разпознаваме чистотата на Неговия характер, толкова по-ясно ще разпознаваме изключителната греховност на греха и толкова по-малко ще се чувстваме склонни да се превъзнасяме“ (Колош. 160). Единствената защита на християнина е да помни ямата, от която е бил „изкопан“ (Ис. 51:1; срв. Пс. 40:2), да не се доверява на себе си и с радост да подчинява волята си на желанията на Бога ден след ден.

16. Причина. Павел става модел за това, което Бог може да направи с всеки човек, дори и той някога да е бил нахален, богохулник и гонител (вижте стих 13). Следователно, всеки човек може да разсъждава, че щом Бог е имал достатъчно търпение и любов да прости на човек толкова грешен като Павел, тогава Той трябва да има достатъчно търпение и любов, за да му прости и него. Исус дълго търпял Павел, знаейки, че обръщането му във вярата ще се превърне в източник на насърчение за хората от всички епохи.

Исус Христос. Славата на обръщането на Павел беше откровението за дълготърпението и любовта на Христос, които се простират до всички хора.

Образец. Или „пример“, тоест, за това какво Бог може да направи с всеки човек, който се подчинява на Неговите любов. Като казва, че той е бил „първи“ (ст. 15) или първи, Павел няма предвид, че е бил единственият пример за божествено търпение на Христос. Всеки обрнат във вярата е жив паметник или „образец“ на непостижимата любов и дълготърпение на Бога.

Вярвам. Или „доверявам се“ (вижте Рим. 3:3).

17. Вечен Цар. Буквално „Царят на вековете“, израз, който се среща само тук в Новия завет. Той излага вечния характер на Божието вселенско царство (виж Рим. 16:26).

Може би, когато говори за Бога като за „Цар“, Павел има предвид пълния контраст между Него и скандалния император Нерон, който скоро ще убие апостола.

Но във вечното царство Павел, заедно с всички изкупени, щеше да притежава живот, който не можеше да му бъде отнет (вижте 1 Тим. 6:11–16).

Преразказът на Павел за новия му живот в Христос, контрастиращ със стария му живот на фанатизъм и омраза, издига духа му в славна доксология на благодарност. За подобни хвалебствени песни вижте Рим. 11:36; 16:27; Гал. 1:5; Еф. 3:21; Фил. 4:20; 1 Тим. 6:15, 16.

Безсмъртен. Гръцки *apthartos*, „нетленен“, „нетленен“, „безсмъртен“. Сравнете

употреба на думата „афтартос“ в 1 Кор. 9:25; 15:52; 1 Петрово 1:4, 23.

Невидим. Или „невидим“ (виж Евр. 11:27; виж върху Кол. 1:15).

Само мъдър Бог. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) пропускането на „мъдър“. Бог няма конкурент за човешката привързаност, защото никой друг не притежава качествата, приписани тук на Бог. Само любяща връзка с „безсмъртния“ Бог ще осигури вечното съществуване на всеки човек.

Чест и слава. Тоест, безрезервното благоговение и служене на човека и неговите спонтанни изблици на любяща благодарност.

18. Тази задача. Тоест, възлагането на пастирските задължения в Ефес от Павел на Тимотей (вижте стихове 3, 5).

Син. Гръцки теклон, „това, което е родено“, тук, духовното потомство на Павел (виж на стих 2).

Пророчества. Павел вероятно тук говори за предсказания, направени при ръкополагането на Тимотей, които описват неговата бъдеща преданост и успех в служението (вижте Деяния 16:2). Тези думи може също да показват, че „заповедта“ на Тимотей да поправя онези, които проповядват различно учение (вижте върху 1 Тим. 1:3, 4), е била потвърдена и от Бог чрез пророци в църквата (вижте върху Деяния 13:1; 1 Тим. 4:14). За обсъждане на задълженията на пророка вижте върху Мат. 11:9.

От тяхна страна. Увереността на по-възрастните и опитни църковни служители, че той ще доказва верността и ценността си, насърчиха и укрепиха Тимотей, докато се изправяше пред трудните проблеми, пред които беше изправена църквата в Ефес.

Война. Усилията на Тимотей, както да осигури силно лидерство като представител на Павел, така и да води кампания срещу греха, могат да бъдат сравнени с война на правдата срещу злото (вижте 2 Кор. 10:3, 4; Еф. 6:10–17; 2 Тим. 2:3, 4).

19. Да държиш вярата. Тимотей трябваше да бъде препасан с убеждението, че Бог е говорил чрез Павел и пророците на църквата, когато те са го назначили за лидер в евангелското служение и са предсказали бъдещата му полезност. Тимотей можеше да успее само ако поддържаше убеждението, че Божии мъже са изrekli Божията воля за него и че изпълнявайки вярно задачата си, може да бъде сигурен в Божията благословия. Кумулативният съвет на Божието Слово, по това време Стария завет, щеше да бъде допълнително оръжие във „войната“ (ст. 18) срещу разделящите учители (ст. 3–7).

Чиста съвест. Това трябваше да бъде второто оръжие на Тимотей в борбата срещу грешката и греха. С какъвто и проблем да се сблъскваше Тимотей, силата му щеше да се състои в искреното усилие да действа в съответствие с принципите, установени от Павел и от Божието Слово. Християнските работници днес по подобен начин ще открият, че най-дълбоките им убеждения стават притъпени и безчувствени, ако личният им живот не потвърждава посланието, което проповядват.

След като отхвърли. Гръцко ἀρῶθεο, „да отхвърля“, „да отхвърля“ (виж Деяния 13:46). Тук Павел описва онези, които умишлено отхвърлят гласа на съвестта. Трагичните стъпки на отстъпничеството са: (1) нарушения на чистата съвест, (2) загуба на убеждение относно уместността на християнските принципи и (3) умишлено отхвърляне на вярата.

Вяра. Буквално „вярата“. Тоест, вярата на онези, които не се вслушват в гласа на съвестта си.

Корабокрушение. Подобно на капитана на кораб, който се отказва от компаса си, за да разчита на собствената си преценка, само за да си навлече бедствие, така и християнинът ще претърпи „корабокрушение“ във вярата си, когато се отвърне от надеждното Божие Слово, за да разчита на собствената си преценка или на тази на някой друг.

20. Именей. Вероятно същият учител на изопачени доктрини, споменат във 2 Тим. 2:17.

Александър. Всъщност нищо повече не е известно за този човек.

Предаден на Сатана. Някои коментатори смятат, че този израз е бил еквивалентен до съдебна присъда в еврейската синагога. Ако е така, фразата може да е възникнала, когато вярата на Йов е била поставена под въпрос и Господ е „предал“ Йов на Сатана, за да бъде изпитан (Йов 2:6). Павел обаче очевидно е използвал тази фраза не с мисълта, че чистотата на „предадените“ трябва да бъде разкрита, а по-скоро с мисълта, че действията им по този начин трябва да бъдат осъдени като духовно несъвместими със стандартите на християнската църква. Както в 1 Кор. 5:3–5, този израз се отнася конкретно до изключването от църквата и е последната дисциплина мярка, която една църковна общност може да наложи на провинил се член. Тъй като нарушителят е отхвърлил една или повече от основите на християнската вяра (1 Тим. 1:19), той със собствените си действия наистина се е отлъчил от духа и тялото на самата църква.

Тъй като на този свят има само две духовни царства – това на Бог и това на Сатана, човекът, който се отказва от служенето на Божието царство, автоматично влиза в служба на царството на Сатана. Църквата всъщност не извършва прехвърлянето, а потвърждава избора, който вече е направен от съгрешилия член (вижте 1 Кор. 5:5).

Може да учи. Гръцки *paideuō*, „да обучава деца“, „да поучава“, „да наставлява“. Въпреки че изключването от църквата е драстична мярка, тя е предназначена да бъде поправима. Шокът от окончателното отделяне от църковното тяло може да накара небрежния грешник да осъзнае опасното положение на душата си. Вече не е член на Христовото семейство, нарушителят може сега да осъзнае нуждата си от покаяние и разкаяние. По този начин, крайната мярка за изключване от църквата може да бъде единственото средство да се върне грешникът към пътя на „вярата и добрата съвест“ (ст. 19) и да се инструктира относно истинското му състояние пред Бога.

Богохулство. Вероятно Павел има предвид извратените действия на онези, които неправилно използват закона (вижте стихове 3–7). Тъй като законът е израз на Божията воля и характер, всяко негово извратено използване би обезчестило Бога и би представило погрешно Неговите цели. Всяка форма на обезчестяване на Бога е богохулство.

Елън Г. Уайт

1 1Т 506

2 АА 204

4 1Т 302

15 МВ 115; МН 65; СС 36, 41; 5Т 629, 641

17 МХ 434; 8Т 282

18 7Т 281

ГЛАВА 2

1 Че е подобаващо да се молим и да благодарим за всички мъже и причината за това. 9 Как трябва да бъдат облечени жените. 12 Не им е позволено да поучават. 15 Те ще бъдат спасени, въпреки свидетелствата на Божия гняв, при раждане, ако пребъдат във вяра.

1. Следователно. Или „тогава“. Павел сега се обръща към съвети по различни практически въпроси, свързани с публичното богослужение, които Тимотей ще намери за полезни, докато изпълнява задълженията си като пастор на църквата в Ефес.

Преди всичко, Павел продължава, като излага основен принцип на църковното управление, който е в основата на свободата на поклонение.

Молби. Гръцки deēseis, „молби“, „прошения“. Молитвата тук се разглежда откъм гледна точка на личната нужда, предполагаща признание, че само Бог може да задоволи тези нужди.

Молитви. От гр. proseuchai, обичайният термин за всяко свещено общение с Бога.

Ходатайства. Гръцки enteuchais, „ходатайствени молитви“ (вж. Рим. 8:26, 27). Детската увереност в увереността за лесен достъп до Бога характеризира истинския християнин.

Благодарност. Гръцки eucharistiai, „благодарност“, „благодарности“. Християните трябва да бъдат благодарни за благодатта, получена както от хората, така и от Бога, който „дава на всички щедро“ (вижте върху Яков 1:5).

Всички хора. Грижата на християнина за неговите близки надхвърля изкуствените граници на раса, нация и социален статус. Християнската любов копнее да включи „всички хора“ в плана на спасението.

2. Царе. Павел не е задължително да одобрява монархията като идеалното управление. Тя е била обичайната форма по негово време. Каквато и да е формата на управление, християнинът трябва да признае нейната власт и задължението си да сътрудничи с нея (вж. върху Рим. 13:1; срв. върху Деяния 5:29; виж. 1 Петрово 2:13–17).

Тихи и мирни. Християните се стремят да ходят в „мир с всички хора“ (Евр. 12:14). Тяхната лоялност към установеното правителство и образцовото им гражданство ще накарат наблюдателя да гледа на патриотизма им като на нещо, което е под въпрос.

Благочестие. Благоговението на християнина към Бога трябва да оформя и смекчава всяка негова дума и дело. Да изповядваш лоялност към високите стандарти на християнската религия и въпреки това да не живееш по-добре от необърнатите, е най-презряната форма на неискреност и лицемерие.

Честност. Гръцки semnotēs, „чест“, „уважение“, „достойнство“. Истинските християни ще заслужат уважението на съседите им чрез честни бизнес отношения, чрез участие в достойни обществени дейности и чрез собствените им дисциплинирани домове.

3. Това. Тоест, молитви и труд за „всички човеци“ (вижте на стих 1).

Приемливо. Животът, който утвърждава християнското послание, съчетан със сериозна и тактична загриженост за духовното и материалното благополучие на „всички хора“, изпълнява Божия идеал за Неговите деца.

Бог, нашият Спасител. Вижте гл. 1:1.

4. Който ще има. Буквално „който иска“ (вж. Тит 2:11; виж Йоан 3:17; Рим. 9:18, 19; 2 Петрово 3:9). Никой човек не би могъл да бъде спасен, ако Бог не беше решил да прости и да възстанови покаяните се грешници. Тъй като Божията любов не изключва никой човек от възможността за спасение, всички, които в крайна сметка са изгубени, ще понесат последствията от собствения си неуспех да приемат Божиите предложения за любов (виж върху Йоан 3:16).

Познание за истината. Това знание, родено от личен опит относно Бога. и Неговата воля, която води до спасение (виж Рим. 1:28; Еф. 1:17, 18; 4:13–15; Кол. 1:9, 10; 3:10; 2 Тим. 2:25; Тит 1:1; Евр. 10:26), и която е разкрита чрез Библията (виж върху Йоан 17:17). Тук се разбира повече от просто интелектуално познание.

5. Един Бог. Универсалността на християнството (виж върху стихове 1, 4) се засилва с признаването на божественото господство на Бог над цялата вселена (виж върху Деяния 17:23–28; Рим. 10:12; 1 Кор. 8:4; Еф. 4:6; 1 Тим. 1:17).

Един посредник. Само чрез Исус грешникът може да бъде помирен с Бога (вижте върху Йоан 14:5–6; Римляни 5:1–2). Бог не е нужно да бъде помирен с човека, защото това е била Неговата „воля“ (1

Тим. 2:4), който е поставил началото на плана за спасение. Освен това, Той е осигурил средствата за спасение чрез живота и смъртта на Христос. Вижте Рим. 5:10. Тук Павел ясно изключва нуждата от човешки посредници и предполагаемата стойност, която някои са придали на такъв опит за посредничество.

Човекът Христос Исус. Подчертава се природата на Христос като „човек“. Исус не е представлявал някакво конкретно ниво на обществото или националност, а по-скоро цялото човечество, както мъже, така и жени. Тук Павел осъжда Докетическата теория (виж том V, стр. 912), която се е появила в апостолско време и е учила, че Христос никога не е имал човешко тяло, а само е изглеждал, че има такова. Йоан нарича тази ерес „антихрист“ (1 Йоан 4:3).

За дискусията относно човечността на Христос вижте том V, стр. 917.

6. Предаде себе си. Мисията на Христос на тази земя беше доброволна (вижте върху Йоан 10:17, 18).

Откуп. Гръцка дума *antilutron*, емфатична форма на *lutron*, обичайната дума за „откуп“ (вж. върху Матей 20:28; вж. върху Рим. 3:24–25). Тук Павел подчертава пълната неспособност на човека да допринесе с каквото и да било за личното си спасение.

Всички. Христовото изкупление е адекватно дори за най-лошите грешници и е достъпно за всички хора навсякъде (вижте 1 Тим. 2:4, 5; вижте върху Йоан 1:12).

Свидетелствано. Мисията на Христос на земята потвърди Божия план да спаси „всички хора“ (ст. 4).

В определеното време. Вижте върху Рим. 5:6; Гал. 4:4; вж. Тит 1:3.

7. Към което. Или „което“ Павел тук се отнася до осигуряването на спасението на човека, както е определено както е посочено в стихове 4–6. Това беше темата на посланието на Павел.

Аз. Това е Пол.

Ръкоположен. Или „назначен“. Забележителната история на смелост и неуморна енергия на апостола е резултат от дълбокото му убеждение, че лично Бог го е призовал за служението (вижте върху 1 Кор. 1:1; 1 Тим. 1:12).

Проповедник. От гр. *kērix*, „вестител“. *Kērix* е бил официален пратеник, който публично е провъзгласявал указите на цар или друг държавен служител. Павел сравнява божествено назначения служител с такъв пратеник.

Не лъжи. Сравни Рим. 9:1. Поради конфликтите си с юдаистите и злоупотребяващите със закона (1 Тим. 1:4–7), Павел желае да избегне всякакви обвинения в предателство към собствения си народ. Той прави това, като подчертава Божията роля в изпращането му при „езичниците“ (виж върху Галатяни 2:8–9).

Езичници. Гръцки *ethnē*, „народи“ (виж върху Деяния 14:16). Защото Бог желае „всички хора“ да да бъдат спасени (1 Тим. 2:4), Той е осигурил всички хора да имат най-пълната възможност да познаят „истината“ (ст. 4).

Чрез Павел и неговите наследници провъзгласяването на Божията любов ще бъде провъзгласено на всички народи. Поради тази причина трябва да се молим и да се грижим за благополучието на „всички хора“ (вижте върху стих 1). Вижте върху Деяния 17:30.

Във вяра и истина. Тоест, по въпроси, свързани с вярата в Христос и истините на спасението.

8. Воля. Гръцки *boulomai*, „желая“, „възнамерявам“. Павел сега се обръща към правилното отношение и начин, който трябва да характеризира всяка публична молитва. Дори в молитвата трябва да се поддържа ред и Павел, като умел администратор, напътства своя подчинен Тимотей в подробности, предназначени да предотвратят объркване и фанатизъм. Сравнете 1 Кор. 14:33, 40.

Мъже. От гр. андрес, „мъже“, за разлика от жените. За обсъждане на ролята на жените в обществените служби на църквата вижте 1 Кор. 14:34, 35.

Навсякъде. Тоест, на всяка служба на публично богослужение.

Свети ръце. Фигура на характер, лишен от морално осквернение. С това апостолът внушава, че само такива мъже трябва да се молят публично. Ръцете символизират дела, а за праведния човек се казва, че има „чисти ръце“ (виж върху Пс. 24:4; срв. Яков 4:8). За един морално и духовно замърсен човек да се моли публично е лицемерие, а постъпката му по този начин е обида към небесния Бог.

Без гняв. Истинската молитва, независимо дали е публична или лична, може да се отправя само в атмосфера на любов и прошка. Духът на гняв и отмъщение е несъвместим с Божия Дух и трябва да бъде премахнат, преди да може да има ефективно поклонение (вижте върху Матей 5:22; 6:14, 15; Ефесяни 4:31).

Съмнение. Гръцки *dialogismos*, „спор“, „каране“. Истинската молитва довежда поклонника в хармония с духа и целите на Бог. Погрешното отношение към човека или към Бога разрушава ефективността на молитвата.

9. По подобен начин. Павел сега изразява волята си относно правилното отношение и поведението на жените, членове на църквата.

Украсявам. Гръцки *kosmeō*, „да подреда“, „да подреда“.

Скромен. Гръцки *kosmíos*, „добре подреден“, „с добър вкус“, следователно „подходящ“ в смисъл да бъдеш консервативен.

Срам. Гръцки *aidōs*, „самоуважение“, „скромност“. Подобно отношение потрепва при мисълта за срамни дела и пази благоговение пред чистотата, което предотвратява подобни дела.

Трезвост. Тоест, здрав разум, самоконтрол. Тук Павел изобразява обърнатата във вярата християнка като жена, чието всяко желание е да отразява безкористността на Христос. Тя е решена да изпълнява женските си задачи с грация и находчивост, без да бъде бремене нито за църквата, нито за съпруга си.

Сплетена коса. Гръцки *plēgma*, нещо „изтъкано“, „усукано заедно“, „сплетено“. В контекста думата „коса“ трябва да се разбира. Темата на Павел в стихове 9, 10 е женската скромност и високото уважение към моралната чистота. Всяка прическа, която е предназначена да привлече специално и ласкателно внимание към притежателката си, би била в противоречие с принципа, изложен тук. Косата, която е небрежно сресана, обаче може да бъде също толкова очевидна и да нарушава християнските принципи. Добрият вкус е част от добрата религия.

Злато, или бисери, или скъпоценни украшения. Вижте върху 1 Петрово 3:3–6. Целта на скъпите украшения, каквато и форма да приемат, е да привлекат вниманието към себе си. Те винаги са израз на егоизъм, а понякога и на желание за неподходящо внимание от противоположния пол. За християнина скромността, качеството, уместността и практичността трябва да определят какво се носи и как се носи. Разходите, които надхвърлят този идеал, са несъвместими с принципите на християнското стопанство. Такъв показ отразява лична суета и егоцентризъм, които не са в съответствие с призива на Павел за християнско самоуважение и скромност.

10. Благочестие. Или „почит към Бога“. Чрез участието си в публично богослужение тези жени открито са заявили своята лоялност към Бога, на когото се покланят. Да изповядват християнска вяроност и въпреки това да се обличат екстравагантно и нескромно е форма на лицемерие.

Добри дела. Павел посочва както външната, така и вътрешната природа на истинската религия. Най-привлекателното и достойно украшение е записът на „добри дела“. Само това ще донесе на жените пълно удовлетворение от това да бъдат искрено обичани и уважавани. Никакво количество привлекателни дрехи няма да скрие недостатъка на неприятния нрав, липсата на „добри дела“. Сравнете Тит 3:8.

11. Мълчаливо. Поради общата липса на частни и обществени права, предоставяни тогава на жените, Павел смятал за целесъобразно да даде следния съвет на църквата. Всяко сериозно нарушение на приетите социални обичаи носи укор върху църквата. Християните трябва да избягват дори привидността на зло (1 Сол. 5:22). Вижте върху 1 Кор. 14:34.

С пълно подчинение. Тоест, без самонадеяност. Сравни Еф. 5:22; Тит 2:5; 1 Петрово 3:1, 2.

12. Узурпиране на властта. Писанията увещават християните да правят всичко благоприлично и подредено (1 Кор. 14:40). В дните на Павел обичаят изисквал жените да бъдат на заден план. Следователно, ако вярващите жени бяха говорили публично или по друг начин се бяха издигнали на преден план, тези библейски предписания щяха да бъдат нарушени и Божието дело по този начин щеше да претърпи укор. Вижте върху 1 Кор. 11:5–16.

13. Защото тук Павел излага причините си за съвета относно връзката между мъже и жени.

Адам. Подчинението на Ева на Адам след грехопадението по никакъв начин не е било безчестие за нея, а е имало за цел да донесе хармония и да допринесе за нейното най-пълно щастие (вижте Бит. 3:16). Както съпругът е глава на дома, така той е и естествен водач на група домове в църковната общност.

14. Адам не беше измамен. Ева беше измамена от злия (Бит. 3:13; 2 Кор. 11:3). Адам съгреши с пълното съзнание за стъпката, която предприема. Поради любовта си към Ева, той доброволно избра да сподели с нея последиците от прегрешението (вж. Бит. 3:17).

Жена, измамена. Вторият аргумент на апостола за покорството жените е, че когато Ева се опита да наложи лидерство, тя беше измамена. Няма обяснение за греха. Защо Ева можеше да бъде измамена от Сатана, в пълната светлина на изричната Божия заповед, е отвъд рационалното обяснение. Поради това трагично събитие Павел вижда допълнителна причина да съветва обърнатите във вярата жени да не се опитват „да узурпират властта над мъжа“.

15. Спасена. Тоест, водещата роля на жената във въвеждането на греха и сегашното ѝ подчинено положение по никакъв начин не влияят на възможността ѝ за спасение. Мъжете и жените се нуждаят еднакво от милостта и спасителната сила на Бог.

В раждането на деца. В осигуряването на грижи за раждането и отглеждането на деца, Бог е повери голяма чест и привилегия на жените. Когато жената изпълнява повереното ѝ доверие вярно, като насочва енергията си към създаването на щастлив и подреден дом, тя не само ще бъде наречена благословена от съпруга и децата си, но и ще получи одобрението на Господа. Спасението не може да бъде отделено от ежедневното отношение на човек към отговорностите на живота. Да изостави или пренебрегне определената от Бога сфера на дейност за други занимания може да доведе до нещастие и загуба. Павел призовава всички жени да изпълняват дълга си на верни майки и да признават дадената от Бога отговорност на мъжа за лидерство в дома и в църквата. Бог е дал както на мъжете, така и на жените специални качества за изпълнение на техните индивидуални задачи и двамата ще намерят най-голямата си...

щастие в запълването на отредените им места с дух на любов, преданост и вярна служба.

Ако. Спасението, независимо дали на мъжете или на жените, зависи от продължаването на първоначалното вяра, която ги е довела до Христос. Спасението е мигновено, но трябва да се поддържа чрез ежедневно, непрекъснато отдаване на плана и целта на Бог за всеки отделен човек.

Любов. Или „любов“, като плод на истинската вяра (вижте върху 1 Кор. 13:1). Любовта не се стреми да „узурпира властта“ (1 Тим. 2:12), нито пък пренебрегва почетните задължения, изпълнявани от вярна съпруга и майка.

Святост. Напълно посветеният живот е резултат от истинска вяра, която подчинява всичко останало на изпълнението на Божията воля (вижте върху Филипяни 3:7–8). Осветената жена ще открие в отредената ѝ роля на майка по-възнаграждаващ път на служене, отколкото в съревнование за лидерство, което ще я накара да „узурпира властта над мъжа“.

Трезвост. Вижте стих 9. Павел призовава за разумни жени, които поставят на първо място женските си задължения.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1 7Т 15

1, 2 КС 148

3, 4 7Т 15

3–6GC 262

8 CG 518; СТ 241; ТМ 515; 5Т 410, 536; 7Т 42

8–10CS 301; МҮР 313; 1Т 506; 4Т 630

9 CG 427; МН 287; SL 16; ТМ 130; 1Т 131, 421, 457; 4Т 645; 6Т 96

9, 10 CG 416; Ev 270; 1Т 20, 189, 278, 460; 2Т 455

10 4Т 646

ГЛАВА 3

2 Как трябва да бъдат квалифицирани епископите, дяконите и техните съпруги, 14 и с каква цел свети Павел е писал на Тимотей за тези неща. 15 За църквата и благословената истина, която тя проповядва и проповядва.

1. Вярно. Гръцки *pistos*, „верен“, „достоеен за доверие“. Някои коментатори смятат, че първото Фразата от глава 3 следва да се счита за заключителното твърдение относно подчинеността на жените, както е посочено в глава 2. Тя обаче може да се приложи както към предходното, така и към следващото, защото и двата коментара заслужават внимателно разглеждане.

Епископ. Или „надзирател“ (виж върху Деяния 11:30; 20:28). В апостолски времена длъжността „епископ“ е била същата като тази на старейшина. За историческото развитие на епископата виж том VI, стр. 26, 38.

Добър. Гръцки *kalos*, „отличен“, „похвален“.

2. Задължително. Гръцки *dei*, „необходимо е“, тоест, по самата природа на случая.

Християнският лидер трябва да служи като пример за принципите на своята професия, ако иска да убеди другите в стойността на своето послание. Потокът не тече по-високо от извора си, а енорията обикновено не се издига по-високо от своите водачи.

Безупречен. Или „безупречен“, „неподлежащ на порицание“. По отношение на следния списък с морални предпоставки, лидерът на църква не трябва да бъде подложен на порицание. Той трябва да докаже своята морална годност.

Една съпруга. Тази фраза е била тълкувана по различен начин, като означава, че (1) всички служители трябва да са женени; (2) полигамията и конкубинажът са строго забранени на служителите; (3)

Разведен човек не трябва да служи като епископ и (4) служителите не трябва да се женят повторно, ако овдовеят.

Срещу първото обяснение се твърди, че може да има трудност при хармонизирането на това с твърдението на Павел, насърчаващо мъжете да живеят така, както е живял той, т.е. без съпруга (вж. върху 1 Кор. 7:7, 8). Защитниците на първото обяснение обаче посочват, че когато твърденията на Павел относно брака се разглеждат в техния контекст, именно „настоящата беда“ го е накарала да призове към предпазливост (вж. върху 1 Кор. 7:26, 28). Павел не омаловажава божествения ред в дома, който Бог е установил в Едем. Другарството между съпруг и съпруга е едно от Неговите определени средства за правилното духовно развитие и на двамата, както самият Павел заявява (вж. върху Еф. 5:22–33; 1 Тим. 4:3; Евр.

13:4). Без съмнение Павел включва това в съвета си относно епископите, защото един женен мъж би бил по-адекватно подготвен да разбере много от проблемите, възникващи сред семействата на църквата. Със сигурност Павел тук осъжда задължителното безбрачие на духовенството. Това е неоспоримо ясно.

Второто обяснение може да отразява част от мисленето на Павел, защото той винаги е осъждал сексуалната разпуснатост. Във време, когато полигамията е била социално приемлива на Изток, а конкубинатите сред гърците и римляните, християните е трябвало да стоят неопетнени като пример за по-добър начин на живот. Ако членовете на църквата се провалят в това отношение, може да има порицание и прошка; но ако църковен водач не успее да покаже най-високия морален стандарт, той по този начин губи лидерската си позиция. Павел може би подчертава опасността от назначаване за епископ или старейшина на всеки човек, който има нередовна морална история.

Тези, които подкрепят третото обяснение, посочват, че дори когато евреите са признавали Въпреки че имаха най-незначителните основания за развод (виж Матей 5:32), някои от ранните християни са извинявали развода по причини, различни от прелюбодеяние (виж Матей 19:8, 9). Епископ, разведен по каквато и да е причина, би бил ограничен като духовен водач.

През вековете четвъртото обяснение е получавало значителна подкрепа. Тези, които клонят към това мнение, подкрепят превода „женен само веднъж“. Срещу това мнение се твърди, че гръцкият вариант не означава непременно, че един епископ не може да бъде женен повече от веднъж, а просто казва, че той трябва да бъде „съпруг на една жена“, тоест, че не може да има две или повече съпруги едновременно. Също така се посочва, че никъде в Писанието повторният брак след смъртта на първия съпруг не е осъден, нито се счита за вреден за духовното ръководство. Накрая, тези, които се противопоставят на това мнение, отбелязват, че защитниците на безбрачието и други аскетични практики от краен характер са най-силните поддръжници на това мнение.

Един факт е ясен - епископът трябва да има неопетнена история на брачна вярност, която да служи като достоен пример за неговото паство.

Бдителен. Гръцки *nēphalios*, „въздържател от вино“, „трезвен“. В класическата употреба *nēphaleos* се използва за описание на безвинна храна или възлияние, поднесени на езически бог.

Трезвен. Гръцки *sōphrōn*, „благоразумен“, „здравомислещ“, „самоконтролиран“. Такива лидери са винаги е необходим в църквата, за да се предотврати фанатизмът и да се води в моменти на сериозна извънредна ситуация.

Добро поведение. Гръцки *kosmios*, „подреден“ (виж на гл. 2:9).

Отдаден на гостоприемство. Вижте върху Рим. 12:13. Епископът трябва да бъде известен със своята безкористност внимание към християнските пътешественици.

Склонен да преподава. Гръцки *didaktikos*, „умел в преподаването“. Божият служител трябва да бъде и двете желаещи да бъдат обучавани и също така квалифицирани да обучават другите в истините на Божието Слово, следвайки примера на великия Учител.

3. Не е склонен към вино. Или „не е пияница“, „не е пристрастен към вино“. Старейшините не трябвало да дават основание за обвинението, че са пияници или търсачи на удоволствия (вж. ст. 8; гл. 5:23). Те, повече от всички останали в църквата, трябвало да бъдат образци на трезвеност.

Без нападател. Тоест, такъв, който не е свадлив и каращ се. Помирителен, Миротворческият характер е основно качество на всеки църковен водач.

Не е алчен за мръсна печалба. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) пропускането на тези думи.

Търпелив. От гр. *epieikēs*, „кротък“, „разумен“ (виж върху Яков 3:17).

Не е скандалджия. Или „не е борец“, а помирител.

Не е алчен. Буквално „не обича среброто“. Преживяването на Юда Искариотски и Симон магьосник разкрива опасността и вредата, които идват на служението на църквата чрез любовта към парите (вижте Йоан 12:1–6; Деяния 8:14–23).

4. Рулет. Гръцки *preistēmi* „да ръководя“, „да председателствам“. Ако човек се провали в по-малка задача, той е неспособен да успее в по-голямата задача да ръководи многото семейства, които съставляват конгрегацията или група църкви (виж стих 5).

Къща. Гръцки *oikos*, „къща“ и в по-широк смисъл „семейство“, „домакинство“.

Деца в подчинение. Децата на пастора трябва да показват чрез послушното си поведение и сериозно отношение, че уважават баща си. Синовете на Илий, първосвещеникът, представляват трагичен пример за погрешната любов на бащата и неговия неуспех да контролира семейството си (вижте 1 Царе 2:12, 27).

Гравитация. Гръцки *semnotēs* (виж на гл. 2:2).

Новак. Буквално „новозасаден“. Писанията не казват нищо относно конкретна минимална възраст за кандидатите за свещеници, а изискват само те да бъдат духовно зрели.

Да бъдеш издигнат. Или „да бъдеш надут“, „да бъдеш самодоволен“. Самочувствието замъглява преценката.

Осъждане на дявола. Тази фраза може да се разбира като (1) че „новакът“ ще получи същото осъждане или съд, даден на дявола, когато гордостта е ускорила бунта му на небето (виж върху Езекиил 28:12–17); или (2) осъждането, което самият дявол, като „клеветник на нашите братя“ (виж Откр. 12:10; Йов 1:6; 2:4, 5), ще отправи срещу „новака“, който се обзема от самонадеяност. Срещу последния възглед се твърди, че никъде съдът не е функция на дявола. Съдът е Божия задача и съдът, даден на дявола на небето (Откр. 12:7–9), ще бъде присъден и на онези, които позволяват на гордостта да контролира мисленето им.

7. Трябва. Вижте стих 2.

Добър доклад. Репутацията на епископа в общността трябва да бъде от най-висок клас, такава, която да заслужава пълното уважение и доверие на онези, които не са свързани с църквата (вижте 2 Кор. 6:3). Християнството би имало малка привлекателност, ако неговите лидери бяха толкова лишени от почтеност, колкото твърде често са мъжете извън църквата.

Укор. Тоест, суровите критики и хули както от страна на църковни членове, така и на невярващи. Когато влиянието на служителя е опетнено от критичната преценка на

общност, почти сигурно ще последват обезсърчение и отчаяние, което допълнително ще обезцени неговата полезност.

Дявол. Вижте Матей 4:1. Служител, който е загубил уважението на църковните членове и на тези извън църквата, е попаднал в поне една „примка на дявола“ и ще продължи да го прави, освен ако не настъпи решителна промяна в сърцето му.

8. По същия начин. Както длъжността на епископ или служител има определени изисквания, така е и с длъжността на дякон.

Дякони. Вижте Марк 9:35. За обсъждане на функцията и историческите развитието на дяконата виж том VI, стр. 25, 26.

Гроб. Гръцко *sempnos*, „достоеен за почит“, „достойно уважаван“. За свързаното съществително вижте гл. 2:2.

Не е двуезичен. Тоест, не казва едно нещо на един човек и обратното на някой друг. Всеки църковен служител трябва да бъде миротворец, а не скандалист или размирник. Може би именно тази дума е накарала Джон Бънян да нарече един от героите в „Пътят на поклонника“ „г-н Двуезичният“.

Вино. Гръцки *oinos*, „вино“, независимо дали е ново или ферментирало. Някои смятат, че Павел тук говори за неферментирало вино – гроздов сок – защото ако той каже друго, това би го поставило в противоречие с неговото изявление срещу оскверняването на тялото (вижте върху 1 Кор. 6:19; 10:31) и обратно на общото учение на Библията относно опияняващите напитки (вижте върху Притчи 1:1). 20:1; 23:29–32; Йоан 2:9). Други пък твърдят, че Павел тук позволява умерена употреба на обикновено вино. Те заявяват, че ако говореше за гроздов сок, нямаше да е необходимо да предупреждава дяконите да не пият „много“ от него и нямаше да има валидно основание да забрани на старейшините да го пият изобщо. Пасажът е труден за разбиране. Вижте върху Втор. 14:26; вж. върху 1 Тим. 5:23.

Не е алчен за мръсна печалба. Или „не е жаден за нечестна печалба“. Християнинът винаги трябва да е по-напред от това да се възползва от когото и да било, дори и да не е виновен за нарушаване на някакъв конкретен закон, правейки това. Освен това, той не използва привилегиите на службата си, за да прави услуги за косвена лична облага. Парите не са неговата главна цел в живота.

9. Тайна. За значението на употребата на думата „тайна“ от Павел вижте Рим. 11:25.

Вяра. Буквално „вярата“, тоест цялото християнско учение. Дяконът трябва да бъде не само добре информиран изследовател на Библията, но и такъв, който отразява принципите на Библията.

Чиста съвест. Вижте гл. 1:5. Вместо недостатъците, отбелязани в гл. 3:8, дяконът ще бъде пример за принципите на християнската вяра в ежедневието си. Пред Бога и хората верният дякон ще стои безсрамен, със съвест, свободна от умишлени грехове.

10. Доказан. Или „изпитан“. Годността на който и да е бъдещ дякон не трябва да се приема за предоставено. Павел настоява за безопасната процедура първо да се проучат всички фази от живота на човек, преди да бъде назначен на отговорната длъжност на дякон, въпреки че тази длъжност е по-ниско ранг от тази на епископа (вижте стихове 2–7). Тук Павел конкретно осъжда предложението, което понякога се прави – назначаването на църковна длъжност да се прави като насърчение за онези, които са били небрежни или слаби във вярата, с надеждата, че подобно признание може да стимулира ревност и благочестие.

11. Съпруги. Гръцки *gunaikes*, „жени“ или „съпруги“. Невъзможно е да се определи окончателно дали Павел говори за дяконики или за съпруги на дякони.

Гроб. Вижте стих 8.

Клеветници. Гръцки *diaboloi*, виж върху Матей 4:1.

Трезвен. Гръцки *nēphalioi*, „въздържатели от вино“ (виж на стих 2).

Верни. Тоест, винаги надеждни в делата, които са им поверени. Вероятно това е препратка към надеждността при раздаването на благотворителност на нуждаещите се.

12. Една жена. Вижте стих 2.

Деца. Вижте стих 4. Същият висок стандарт за добре подреден домашен живот, който важи за епископа, важи и за дякона. Религия, която не работи в дома, не струва много.

13. Използвал е длъжността дякон. Гръцки *diakoneō*, „да служи“ (виж върху Деяния 6:1). Цялата фраза се чете буквално „тези, които служеха“ или „тези, които служеха“. Сега Павел обобщава стихове 1–12 и представя стимул за всички да служат вярно в назначените си длъжности – епископи, старейшини, дякони и дякониси. Въпреки че по това време терминът *diakonos*, „дякон“, започва да приема по-специфичното си, техническо значение, той все още се използва, за да опише всички, които служеха на църквата по какъвто и да е начин.

Павел, макар и апостол, често описвал себе си (виж 1 Кор. 3:5; 2 Кор. 3:6; 6:4; 11:23; Еф. 3:7; Кол. 1:23) и Тимотей, пастор на църквата в Ефес (виж 1 Тим. 4:6), като диаконом (множествено число от диаконом).

Покупка. Гръцки *peripoieō* „спечеля“, „запазвам“ (вижте върху Еф. 1:14). Вярна служба води до повишена способност да служим още по-вярно в бъдеще.

Степен. От гр. *bathmos*, „стъпало“, „праг“, т.е. ранг, статус или положение сред хората. Нарастващата ефективност в църковната работа е доказателство за задълбочаващо се общение с Бога и води до повишено уважение в общността. Павел не представя изпълнението на църковните задължения като средство за осигуряване на лично спасение, нито пък работата, вярно извършена на земята, като спечелване на по-възвишен статус във вечността.

Смелост. Гръцки *parrēsia*, „безстрашна увереност“, „весела смелост“ (вж. върху Деяния 4:13).

Павел често използва думата „паресия“, за да опише увереността, която всички членове на църквата трябва да имат в успеха на евангелия и в собствените си лични постижения чрез жизненоважна връзка с Христос чрез вяра (вижте Еф. 3:12; Фил. 1:20; Евр. 3:6; 4:16; 10:19, 35).

Когато един църковен служител е обединен с Христос, никой проблем, независимо дали е личен или професионален, не бива да го обезсърчава. Доброто изпълнение на всяка възложена задача ще доведе до спокойствие и увереност и ще подготви човека да се справи с по-трудни проблеми в бъдеще.

Вярата. Тоест, християнската вяра, която намира своя център в Христос.

14. Надявайки се да дойде. Доколкото знаем, това желание никога не се е осъществило.

15. Дръж се добре. Гръцки *anastrephō*, „да се държиш добре“. Павел напътства Тимотей относно управлението на местната църква и по-специално относно високото морално поведение, изисквано от всички лидери. Когато Тимотей се сблъсквал с честите и разнообразни проблеми, общи за всички конгрегации, той намирал в писмото на Павел готов източник на информация за политиката и процедурата.

Дом. Или „семеиство“ (вижте върху Еф. 2:19; 1 Тим. 3:4). Във време, когато християните не собствени църковни сгради (виж стр. 18), мисълта, че Бог въпреки това е сред тях, както лично, така и колективно, беше дълбоко успокояваща. Една сграда не може да отразява

„жив Бог“, но един обърнат във вярата християнин може. По този начин Божията църква е преди всичко духовният съюз на всички нейни обърнати във вярата членове, независимо дали се покланят в една и съща стая или са разделени от големи разстояния.

Жив Бог. Поклонението пред „жив Бог“ изисква жива вяра, такава, която разпознава Божиите цели в действие ден след ден. Само когато християните живеят ентусиазирано за разширяването на евангелската програма, те могат да бъдат обиталище на живия Бог.

Стълб. Вижте Галатяни 2:9. Истинските християни са Божии свидетели за силата на Неговата благодат и за мъдростта на Неговите цели. Когато не успеят да сътрудничат напълно с божествения план за възстановяване в човека на Божия образ, денят на възстановяването на тази земя неизбежно се отлага (вижте Кол. 6:9). Освен ако Божията сила и цели не бъдат осъществени в живота на Неговия народ, обвиненията на Сатана ще бъдат оправдани (вижте върху Йов 1:9 PP 42). Затова Павел призовава членовете на църквата да отразяват в живота си принципа на истината, който изповядват.

Земя. Гръцки *edraïōta*, „подпора, която прави стабилна“, „опора“, „контрастен елемент“.

Църквата на изкупените мъже и жени, активно ангажирани в програмата за възстановяване в човека на „образа на неговия Създател“ (виж Ед. 15), е основно доказателство за върховната достатъчност на „истината“. Не е достатъчно просто да се съгласим с принципите на истината; те трябва да бъдат напълно отразени в живота (виж върху Йоан 8:32).

16. Без противоречие. Буквално „по общо съгласие“. Много коментатори вярват, че този стих се отнася до добре познат химн на земната църква.

Тайна. Вижте 1 Тим. 3:9; вижте върху Рим. 11:25. „Тайната на благочестието“ (1 Тим. 3:15) е основата на всяка надежда и източникът на всяка утеха.

Благочестие. Вижте гл. 2:2. Триумфът на Божията благодат над силите на злото в Животът на човека винаги ще бъде повод за удивление и благодарност.

Бог. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) тълкуването „този, който“. Препратката е ясно на Исус, в когото и чрез когото е била разкрита божествената тайна.

Манифест. Вижте Йоан 1:14.

В плът. Исус Христос, макар и да притежаваше „цялата пълнота на Божеството телесно“ (вижте Кол. 2:9), се отказва от небесните Си прерогативи (вижте Фил. 2:5–8) и живя в сферата на хората, дори до притежаване на човешко тяло (вижте 1 Тим. 2:5).

За обсъждане на човешката природа на Христос вижте том V, стр. 917.

Оправдан. Гръцки *dikaioō*, „да бъде обявен за праведен“. За обсъждане на Христос като „Праведния“ вижте Деяния 7:52. Христос беше обявен за праведен, защото беше безгрешен (вижте Йоан 8:46). Хората биват обявявани за праведни, когато търсят Неговата вменена праведност (вижте Римляни 4:25).

В Духа. Или „в дух“, тоест по отношение на духовните неща. Спасителят се изправи пред живот с дух на пълна отдаденост на Божията воля и именно това отношение Го предпази от греха. Христос дойде, за да бъде заместник на човека, и именно Неговият живот като човешко същество доказва, че Бог е напълно справедлив в Неговите изисквания и в Неговите съдби.

Вижте за ангелите. Тоест, всеки етап от земния живот на Христос, от раждането до възкресението и възнесението, беше видно от ангелите. Те бяха свидетели на Неговото съвършенство на характера и пълна безкористност (вижте Матей 4:11; Лука 2:9–15; 22:43; Евреи 1:6).

Езичници. Тоест, народите, на които самият Господ е заповядал апостолите да отида (вж. Мат. 28:18–20; Деяния 1:8).

Вярван. Тук Павел хронологично проследява успеха на Христовата мисия от възплъщението до благосклонното Му приемане в сърцата на искрените хора. По този начин Павел свидетелства за бързото разпространение на евангелието в целия познат свят (вижте на Кол. 1:23).

Възнесен. Гръцки *anabambō*. Същата дума е използвана в разказа за възнесението (Марк 16:19; Деяния 1:2, 11, 22).

В слава. Буквално „в слава“, тоест, посрещането, което посрещна Исус, когато се възнесе на небето, беше славно.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

2 CSW 103

4 EW 97, 100; 1Т 119, 139, 216, 235; 5Т 618

7 4Т 38

15 КОЛ 54; СР 366

16 COL 134; СТ 262; DA 24; FE 179, 444; GW 251; МҮР 190; РК 597; SC 12; 2Т 215;
5Т 746; 6Т 59; 7Т 29; 8Т 326

ГЛАВА 4

2

1 Той предсказва, че в последните времена ще има отстъпление от вярата. 6 И за да не се провали Тимотей в изпълнението на дълга си, той му дава различни наставления, свързани с него.

Духът. Тоест, Светият Дух, говорещ или чрез самия Павел, или чрез някой друг пророк в църквата. За дискусията относно връзката между „Духа“ и пророците в църквата вижте 1 Кор. 12:10; Еф. 4:11; 2 Петр. 1:21; Откр. 1:1; 19:10.

Последните времена. Или „по-късните времена“, тоест, в дните, които ще последват времето, когато е било направено предсказанието. Християнската църква е трябвало да очаква нарастващо отстъпничество, което ще достигне кулминацията си преди второто пришествие (вижте Матей 24:24; Откр. 16:14).

Отстъпление. Гр. *aphistēmi*, „да се отстраня от“, „да отстъпя“. За *apostasia*, съществителното, производно на този глагол, вижте 2 Сол. 2:3. Павел в Милет вече беше предупредил старейшините на ефеската църква за предстоящото отстъпничество в християнската църква (вижте Деяния 20:28–31). За по-подробно обсъждане на голямото отстъпничество, което щеше да се прояви в църквата преди завръщането на Христос, вижте 2 Сол. 2:3–10.

Вярата. Употребата на определителния член „the“ в гръцки език подчертава „вяра“, която има току-що споменатите – тук дълбоките истини, посочени в гл. 3:16.

Съблазняващ. Буквално „скитащ“, следователно подвеждащ и измамен. Най-ефективните и измамни противници на църквата са бивши членове, които излагат хитра смесица от заблуда и истина.

Духове. Тоест, хора, водени от „измамливи духове“ (вижте 1 Йоан 4:1).

Дяволи. Гръцки *daimonia*, „демони“ (вижте 1 Кор. 10:20). Учителите на измамата разпространяват учения, вдъхновени от Сатана и неговите сътрудници. Сравнете контрола на дявола над Юда (вижте Лука 22:3). Сатана работи, за да контролира умовете на хората, откъдето идва и важността на здравето интелектуално разбиране на истината.

² Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (1 Тим. 1:1). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.

Съвременният спиритизъм, ярък пример за „доктрините на дяволите“, е просто възраждане на поклонението пред демони и магьосничеството от миналото. Неговото съблазнително влияние в крайна сметка ще завладее света, както християните, така и нехристияните, и ще подготви пътя за последната голяма заблуда на Сатана (GC 562, 588, 589, 624; PP 686).

2. Лицемерие. Или „преструвка“, „външна показност“. Учителите на измамата (ст. 1) могат да се преструват на лоялни към истината, докато разпространяват своите „дяволски доктрини“ (ст. 1). Отстъпниците често не плават открито под знамето на заблудата и предателството към каузата на Христос. Учителите на измамата високо заявяват своята лоялност към каузата на истината, като по този начин са по-добри за заблуждаване на хората.

Тяхната съвест. Буквално „тяхната собствена съвест“. Измамите, които подвеждат другите в църквата, едновременно с това правят измамниците нечувствителни към истината.

Изпечено с горещо желязо. Или „жигосано с желязо за желязо“. Някои смятат, че това се отнася до безчувствеността на съвестта, която вече не осъзнава вината си за злодеяние, по подобен начин, по който изгарянето с нажежено желязо прави човешката плът неспособна да чувства, така че за Светия Дух става все по-трудно да направи каквото и да е впечатление върху съвестта. Сравнете поведението на Юда, който в крайна сметка пренебрегна всеки апел към душата си (виж Лука 22:3; Йоан 6:70; 13:27). Други вярват, че както желязото оставя своя отпечатък, така и „ученията на бесовете“ (1 Тим. 4:1) и лицемерните „лъжи“ (ст. 2) правят сатанинския отпечатък незаличим. Следователно, както Павел е притежавал „белези“ от службата си на Христос (Гал. 6:17), така и тези измамници ще носят съответните белези на лоялност към Сатана.

3. Забрана за брак. Тук Павел предупреждава срещу фанатичните концепции, въведени за първи път в християнството от гностиците (виж том VI, стр. 54–58) и увековечени от монашеската система. Гностиците вярвали, че цялата материя е зло и че човешкото тяло, бидейки материално, трябва да има потиснати и отречени страсти. Според тази теория бракът се е превърнал в отстъпка на плътските похоти и следователно е бил греховен.

Павел ясно заявява, че бракът е дадена от Бога институция и че атакуването ѝ би означавало да се атакува безкрайната мъдрост и благотворните намерения на Бога (вижте 1 Кор. 7:1; Евр. 13:4).

Меса. Гръцки *brōmata*, „храна“ (виж върху Марк 7:19). За обсъждане на позицията на Павел Относно връзката между храната и християнския живот вижте Рим. 14:1. Тук Павел говори за аскетични влияния и тенденции, които са проникнали в църквата. Поради церемониални, ритуални причини тези аскети са смятали пълната забрана на определени храни за духовно желателна. Забраната на определени храни в определени религиозни дни също може да бъде включена в предупреждението на апостола.

Което. Някои смятат, че това се отнася само до „меса“, докато други настояват, че бракът също трябва да бъде включен.

Създаден. Както храната, така и бракът бяха част от първоначалния Божи план за човека в Едем.

Да бъде прието. Буквално „за участие“. Институцията на брака и храните, определени за консумация от човека (вижте върху Бит. 1:29; вижте Допълнителна бележка върху Лев. 11), са част от Божия план за правилното развитие на човека. Този, който е създал човека, знае най-добре в какви дейности трябва да участва, за да постигне балансиран и щастлив живот. Да се отрече човек от привилегиите на брака и храната, необходими за добро здраве, би означавало да се постави под въпрос и да се противопостави на мъдростта и волята на Бог.

Ден на благодарността. Мъжете не само трябва да приемат Божиите напътствия за живот, но и да се радват на Неговата загриженост за тях и да изразяват своята благодарност в живот на хвала и благодарност (вижте 1 Кор. 10:30, 31).

Които вярват и знаят. Буквално „от верните, дори от онези, които познават напълно [тоест, които имат експериментално разбиране].“ Божиите планове за човека се разбират най-добре от онези, които са Му поверили волята си и са ги приложили на практика (вижте Йоан 7:17). Онези, които познават от опит неизменната любов и загриженост на Бог, ще бъдат първите, които ще защитят Неговата мъдрост, тъй като тя се простира до всеки аспект от живота им. Само онези, които са осъзнали напълно тази мъдрост, ще могат да дадат истинска „благодарност“.

Истина. Тоест, разкритата Божия воля, както е съдържаща се в Писанията (виж гл. 3:15; виж върху гл. 2:4).

4. Всяко създание. Гръцко *pan ktisma*, „всичко основано“, „всичко създадено“, тук очевидно трябва да се разбира като ограничено до сътворените неща от стих 3 (виж коментара там).

Добър. Гръцки *kalos*, „отличен“, т.е. напълно пригоден и подходящ за предназначението си. Точно както изобретателят на земна машина знае най-добре какви са идеалните условия за нейното успешно функциониране, така и Бог знае най-добрите възможни условия за съвършеното щастие на човека (вижте върху Бит. 1:31).

Някои коментатори смятат, че Павел тук премахва разграничението, направено в Стария завет, между „чисти“ и „нечисти“ храни (виж върху Лев. 11). Трябва да се отбележи обаче, че той специално ограничава забележките си до нещата, създадени от Бог за употреба като храна (виж върху ст. 3). При сътворението Бог е определил какви продукти е възнамерявал човекът да използва като храна. Тази предписана диета не е включвала месото на което и да е животно, нито дори всички видове растителност (вижте Бит. 1:29, 31). Те са били създадени с различна цел и за тази цел са били „добри“, тоест, напълно пригодени да отговорят на целта, за която Бог ги е създал. След Потоп Бог е разрешил употребата на „чисти“ меса, но е забранил изрично яденето на „нечисти“ меса. Библията никъде не премахва тази забрана.

Нищо не бива да се отказва. Всичко, което Бог е създал, трябва да бъде направено, за да задоволи нуждата, за която е създадено.

5. Осветен. Гръцки *hagiazō*, „да се счита за свят“ (виж върху Йоан 17:17). Бог е постановил или отделил брака (виж върху 1 Тим. 4:3). Той също така е отделил определени предмети, предназначени за употреба като храна, и следователно те са „осветени“ или отделени, всеки за предназначението си.

Божие слово. Тоест, по Неговата изрична заповед. Християните установяват своя начин на живот в съответствие с Библията.

Молитва. Истинската молитва разкрива опита на човека да сътрудничи напълно с Божия план за неговото възстановяване от греха. Молитвата преди всяко хранене и често през целия ден не е твърде честа, за да изразим благодарност за любовта и мъдростта на Господа (вижте на Кол. 3:17).

6. Ако напомняш на братята. Или „като подсказваш на братята“.

Павел призовава за постоянно служение на поучение. В Новия завет членовете на църквата често са наричани „братя“ (вижте Фил. 3:1; Яков 1:2; 1 Петрово 5:9).

Тези неща. Тоест, напътствията относно нарастващата опасност, породена от отстъпническите учители (вижте стихове 1–5).

Добре. Вижте стих 4.

Служител. Гръцки *diakonos*, „дякон“ (виж на гл. 3:13).

Подхранван. Никой християнски служител не може да остане дълго в Божията благосклонност без систематична програма за изучаване на Библията и общо самоусъвършенстване. Само Писанията

може да направи служението си ефективно за добро. Да бъдеш „хранен“ с Писанията не означава просто, че определени текстове и библейски факти са били успешно усвоени, защото самият дявол е усвоил Писанията по този начин (вижте върху Яков 2:19). Да познаваш Христос лично и да имаш експериментално познание за спасението, както е разкрито в Библията, е целта на всяко истинско изучаване на Библията.

Никой християнин, независимо дали е свещеник или член на църквата, не може да бъде правилно хранен, ако не се храни балансирано, независимо дали става дума за буквална или духовна храна. Храната, консумирана от някой друг, никога няма да допринесе за собственото духовно здраве или растеж (вж. ДА 390). Павел призовава младия Тимотей да бъде истински представител на Исус, докато служи на своята енория.

Вяра. Буквално „вярата“ (вижте гл. 3:9; 4:1; 5:8).

Добро учение. Тоест, здравословно учение.

Постигнато. Буквално „следван отблизо“. Похвалата на Павел към Тимотей ще допълнително засилване на влиянието на младия пастор.

7. Отказвайте. Колкото по-малко внимание християнският проповедник обръща на спекулативни идеи, толкова повече услуга ще направи за всички заинтересовани. Господ Пастирът не възнамерява Неговите овце да се превърнат в опитни животни, върху които религиозните фанатици могат да изпробват своите зле замислени теории.

Профанно. Вижте гл. 1:9. Християнските служители не трябва да се занимават със светски спекулации.

Стари съпруги. Или „стари женски“, тоест глупави суеверия, които са недостойни за вниманието на проникателния християнин.

Упражнение. Павел насърчава Тимотей да насочи енергията си към позитивното представяне на великите истини на спасението.

Благочестие. Най-добрата защита на християнската доктрина не се намира в непрекъснатата атака. върху настоящите „басни“, а по-скоро в последователен християнски живот (вижте гл. 2:2). Освен това, ясното, позитивно представяне на истината, което е в основата на това истинско християнско преживяване, ще бъде по-ефективно от споровете за фантастични идеи.

8. Телесни упражнения. Павел не омаловажава ползите от физическите упражнения. Човешкото тяло е „храм на Светия Дух“ (1 Кор. 6:19, 20) и е задължително всеки християнин да се поддържа в най-добро здраве. За да се постигне това, е необходимо разумно количество физически упражнения. Павел обаче е загрижен да не би физическите аскетизми или упражнения от какъвто и да е вид да се превърнат в самоцел, в ущърб на благочестието на характера. Моралът на всеки етап от здравословния живот не се състои в това какво прави човек с тялото си, а в това какъв духовен напредък прави възможен увеличената му физическа издръжливост (вижте 1 Кор. 9:24–27).

Малко. Тоест, в сравнение с изключителната важност на обучението на характера, което „е полезно за всичко“. Някои смятат, че Павел сравнява и временната стойност на физическото развитие с настоящата и бъдещата стойност на духовното обучение. Това може да е вярно, но фактът, че доброто здраве допринася за духовната бдителност и личността, не бива да се пренебрегва. „Здравето е безценна благословия и е по-ясно свързано със съвестта и религията, отколкото мнозина осъзнават“ (GW 242).

Всичко. Всяко внимание, отделено на физическо или умствено обучение, е просто средство за постигане на единият край на духовната жизненост. Христоподобният характер е основната грижа на истинския християнин.

Животът, който е сега. Павел е съгласен с Христос, че благочестието не само предлага на вярващия обещанието за вечен живот, „който предстои“, но и дава мир, щастие и благословии в настоящия живот (вижте Пс. 34:12-14; Лука 18:28-30).

9. Верен. Гръцки *pistos*, „достоеен за доверие“ (виж на гл. 3:1).

10. Защото, следователно. По-скоро „заради тази цел“, тоест, целта на „благочестието“ на характер (вижте на стих 8), който трябва да се търси от всеки християнин.

И двете. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) пропускането на тази дума.

Труд. Гръцки *korēnō*, „да се трудя изтощително“. Изморителният график на ежедневния труд на Павел Служението му беше резултат от искреното му желание да разпространи предизвикателството за „благочестие“ из църквите и сред езическите маси. Любовта му към душите може да се измери чрез историята на изтощителния му труд (вижте 2 Кор. 11:23-29).

Понасят укор. Или „биват хулени“. Текстовите доказателства обаче подкрепят (вж. стр. 10) прочита „да се борят с противници“ (вж. върху 1 Кор. 9:25).

Доверие. Тоест, да се надяваме, че ще имаме доверие. Вижте върху Рим. 5:1-5; 8:24, 25; 15:13. Сравнете 1 Сол. 5:8; 2 Сол. 2:16; Тит 3:7; Евр. 3:6; Петър 1:3, 4; 1 Йоан 3:2, 3.

Живият Бог. Непроменливата природа на Бог осигурява основата за пълното надеждността на обещанията (виж стих 8), които са валидни за всички вярващи.

Спасител. Павел разглежда тримата членове на Божеството като пряко участващи в план на спасение (вижте на гл. 1:1). Всяка изразена мисъл и действие на всеки разкрива, че основната грижа на Бога е изкуплението на хората.

Всички хора. Тоест, Бог желае всички хора да бъдат спасени и е предоставил достатъчно благодат за тази велика цел (вижте на гл. 2:2).

Тези, които вярват. Въпреки че спасението е достъпно за всички хора, само тези, които го избират да „вярваме“ и да го приемем, ще се възползваме от неговото осигуряване (Йоан 3:17, 18, 36; вижте върху Йоан 1:12).

11. Заповед. Стих 11 може да се преведе и като: „Навикнете се да пазите това послание пред хората и да го поучавате.“ Христоподобният характер е от първостепенно значение и неговото развиване никога не трябва да бъде подчинено на други дейности, колкото и достойни да са те. Павел вижда опасността мъжете да станат членове на църквата, но да не успеят да станат истински християни.

12. Презирам. Или „мисля отвисоко“.

Твоята младост. Тимотей вероятно не е бил на 40 години, а въпреки това е имал много старейшини под свое ръководство (виж гл. 5:1, 17, 19). От гл. 4:12-16 някои са заключили, че Тимотей е бил плах и сдържан по природа, по-склонен да се подчинява, отколкото да командва, и че съветът на Павел тук е бил предназначен да коригира този предполагаем недостатък. Младостта не е пречка за богато духовно общение с Бога, а старостта не е гаранция за здраво мислене или пълна отдаденост. Според Павел, мъжете трябва да бъдат съдени по техните осветени способности, а не по произволни стандарти като възрастта.

Пример за вярващите. Тоест, модел за това какъв трябва да бъде всеки истински християнин. Сравнете Тит 2:7. Фразата може да се преведе като „пример за вярващите“, тоест модел на поведение, на който да подражават вярващите (вж. Фил. 3:17; 1 Сол. 1:6, 7; 2 Сол. 3:9; 1 Петр. 5:3). По този начин апостолът предизвиква Тимотей да продължи да дава пример за християнските добродетели и благодати, за да може неговият авторитет да бъде почитан.

С думи. Или „в разговор“, „в реч“, независимо дали публично или лично.

Разговор. Гръцки *anastrophē*, „начин на живот“ (виж върху Еф. 4:22).

Любов. Или „любов“ (вижте 1 Кор. 13:1).

В духа. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) пропускането на тази фраза.

С вяра. Като наблюдаваме непоколебимото убеждение на Тимотей, че Бог е надежден и заслужава нашата пълна лоялност, другите членове на църквата биха били насърчени да направят същото. Както любовта, така и вярата растат пропорционално на разширяващото се познание за Божия характер. Любовта и вярата имат взаимодействаща сила; нарастването на едното подхранва растежа на другото.

В чистота. Като пример за христоподобен живот, както за вярващите, така и за невярващите, моралният опит на християнския служител трябва да бъде напълно неопетнен (виж гл. 5:2, 22).

13. Докато дойда. Павел очевидно е очаквал да бъде освободен от затвора.

Обръщайте внимание на. Или „внимавайте“.

Четене. Тоест, уроците от Писанието, четени по време на публично богослужение, следвайки синагогалния обичай (вижте Лука 4:16). Защото в онези дни Писанията е трябвало да бъдат старателно преписвани на ръка, много малко домове са могли да си позволят копие; оттук и необходимостта от и важността на четенето на Писанието по време на публично богослужение. Поради свадливите и заблуждаващи учители в църквите под опеката на Тимотей (вижте върху 1 Тим. 1:3–6; 4:1, 7), Павел нарежда на младия апостол внимателно да подбира Писанията, които да четат публично, и да им дава внимателно тълкуване. Тимотей не е трябвало да бъде цензор на свободната мисъл, а мъдър водач, чувствителен към дълга си да пази основите на евангелието неопетнени от „бесовски доктрини“ (вижте върху стих 1).

Увещание. Тоест, напътствието към дълг, основано на урока от Писанието, както е прочетен в публично богослужение. Може би тук Павел има предвид проповедническата фаза на църковното богослужение.

Доктрина. Буквално „учението“. Ще бъде вредно за живота на църквата, ако самопровъзгласилите се учители разпространяват учения, които противоречат на основите на християнската вяра. Затова Тимотей трябва да обръща внимателно внимание на всички фази на публичното богослужение.

14. Не пренебрегвай. Или „Не бъди небрежен“.

Дар. Гръцки харизма, „дар на благодат“ (виж върху Рим. 1:11; 12:6). Тук Павел говори за специалните способности на Тимотей за управление (виж 1 Тим. 1:18; 4:11), за проникателен умствен анализ на противоречиви учения (виж гл. 1:3, 4; 6:5) и за рядкото му качество на яснота в поучението (виж гл. 4:6, 11). Всички християни имат някакъв „дар“, чието упражняване ще укрепи църквата (виж върху Рим. 12:6). Никой „дар“ обаче не бива да дава повод за хвалба, защото всеки дар е само от Бога. Последниците от пренебрегването на личния „дар“ са страшни за размисъл. Първо, ефективността на спасяването на души се намалява и общата програма на църквата е неблагоприятно засегната. На второ място, резултатът в характера на небрежния църковен член ще бъде напълно разкрит в съда. Сравнете Мат. 25:14–30.

Павел специално заповядва на всички служители да се отдадат безрезервно на своето свято призвание и да избягват конкуриращи се интереси, които поглъщат време и енергия, които би трябвало да бъдат посветени на служение на повереното им на грижите стадо.

Чрез пророчество. Или „чрез пророчество“. Бог беше съобщил волята Си за Тимотей чрез Павел и други пророци на християнската църква (вижте на гл. 1:18).

Полагане на ръце. „Дарът“ на Тимотей за църковно ръководство не е бил даден на него по време на ръкополагането му. Никаква специална сила не е протичала през ръцете на „презвитерството“. По-скоро службата по ръкополагане е признавала способностите и посвещението на Тимотей и по този начин е изразявала одобрението на църквата за неговото назначение за църква

водач. Всички по този начин ръкоположени са упълномощени да извършват обредите на църквата. За обсъждане на библейската концепция за „полагане на ръце“ при ръкополагане вижте Деяния 6:6.

Презвитерий. Гръцки presbuterion, „съвет на старейшините“. За взаимозаменяемата употреба на титлите presbuteros, „старейшина“ и episcopos, „епископ“, вижте том VI, стр. 26, 38; вижте върху Деяния 11:30; 1 Тим. 3:1.

15. Медитирам. Гръцки meletaō, „да се внимава внимателно“. Верният служител не разделя деня си между духовните си задължения и светските си занимания. Христовите служители ще работят така, както Христос се е трудил, влагайки в задачата най-свежите си мисли и най-добрата си енергия.

Отдай им се изцяло. Буквално „бъди в тези неща“. Християнският служител трябва да бъде изцяло потопен в задачата за спасяване на души; той не трябва да познава друг учител освен Исус Христос.

Печалба. Или „напредък“, „прогрес“. Тук Павел предизвиква Тимотей да защити преценката на църквата, че неговото „издигане“ до тази нова лидерска длъжност не е било неразумно. В светския бизнес всеки работник демонстрира своята стойност чрез производството си. Минали дела, описани в славни цитати, няма да компенсират настоящата непродуктивност. Така че в християнското служение ценността на човека се определя от неговата призната способност да помага на мъжете и жените да намерят Бога.

16. Пази се. Апостолът твърди първостепенната важност на надеждността. Християнският характер като квалификация за служба на църквата. Запознаването с ученията на църквата е важно, но това знание никога не може да компенсира съмнителна репутация. Най-убедителният аргумент за християнството не е неопровержимата логика, а ароматът на христоводобен живот. Искрените търсачи на истината не се интересуват от теория, а от работеща философия на живота, която може да реши проблемите им и да им помогне да преодолеят слабостите си. Когато нехристияните, които са честни по сърце, видят, че евангелието променя егоистичните, суетни, служещи на времето хора в чисти, безкористни християни, те ще бъдат привлечени към Христос на евангелието.

Трагично непоследователно е един служител да се опитва да реформира живота на другите, ако неговите собственият не е бил пресъздаден от Божията сила. Този, който иска да проповядва доброта и любов, първо трябва да демонстрира тези качества в собствения си живот. Проповядването на евангелието е възпрепятствано или ускорявано от живота, воден от изповядващите християнство (виж Рим. 8:19; Кор. 2:14). 2:14–16; Еф. 4:12, 13; Кол. 69; Ев. 695, 696; ГС 457, 458; 6Т 450; 9Т 29).

Учение. Вижте върху стих 13; гл. 6:1. Успешният църковен лидер не само ще живее образцов живот, но и ще притежава задълбочено разбиране на Писанията. Светият Дух не може да благослови труда на онези, които работят за души, докато умишлено пренебрегват задълбоченото изучаване на Словото.

Продължете. Подобно на Тимотей, всеки служител трябва да си изгради навик да се придържа към тези основни принципи на истинския християнски опит. Всяка изминала година трябва да показва решителен напредък, както в духовното развитие, така и в разбирането на истините на Божието Слово.

Спасете. Спасението е представено тук като зависимо от продължаването в първоначалното преживяване на благодатта (вж. Евр. 3:14). Когато несравнимите последици от божествено подреден живот станат очевидни за света, мнозина са водени да откликнат на евангелския призив. Редът на думите на Павел не бива да се пренебрегва: спасяването на изгубените хора е резултат от живота на спасени животи от верни членове на църквата. Най-ефективното свидетелство на Бог, което се вижда най-добре в

човекът Христос Исус, е истината, както е разкрита чрез личността и характера на изкупените мъже и жени.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1 CM 129; CT 257; DA 257; Ev 361, 363, 595, 624; FE 288; GC 444, 552; MM 90, 96, 101; PP 103, 686; SR 393; TM 58; 5T 525; 6T 401; 8T 75, 249; 9T 68
2 CH 409; 1T 338; 2T 406; 3T 485
8 CH 29, 627; Ед 145; GW 91; 4T 405
12 CT 536; FE 136; GW 124; ML 121; 4T 449
12, 13 2T 504
12-162T 642
13 ML 89
13-165T 524
15 AA 356; FE 445; GW 125; 1T 470, 473; 2T 317; 5T 593
15, 16 2C 505; 4C 449
16 CM 58; GW 104, 124; ML 234; TM 292; 5T 160, 591; 6T 330

ГЛАВА 5

1 Правила, които трябва да се спазват при порицание. 3 За вдовиците. 17 За старейшините. 23 Наставление за здравето на Тимотей. 24 Греховете на някои хора предшестват съда, а греховете на други идват след него.

Не смъррай. Или „никога не смъррай строго“. Не трябва да има доказателства за неучтивост по отношението на християните към която и да е група, особено от страна на по-младите към по-възрастните. Като пример, който всички членове на църквата трябва да следват, Тимотей е напомнен за многото практически случаи, които изпитват истинността на религиозния опит на човека. Различните групи, изброени тук, представляват многото класове хора, съставляващи конгрегациите, които Тимотей е трябвало да ръководи и пред които е трябвало да „внимава“, за да „спаси“ себе си и „онези, които го слушат“ (вижте гл. 4:16).

Старейшина. Гръцки *prebuteros*, „по-възрастен [мъж]“ (виж върху Деяния 11:30). Дори светската благоприличие признава моралната уместност на младежкото уважение към възрастта и опита. Независимо от правилността, която може да характеризира идеите на един млад човек, е крайно неуважително от негова страна да се отнася небрежно към по-възрастните. Подобно действие не го отличава като истински християнин (вижте Изх. 20:12; Лев. 19:32).

Умолявай. Или „увещавай“. Старостта не отменя автоматично нуждата от поправяне, но ако е дълг на по-младия мъж да порицава, духът на искрено уважение и смирение трябва да надделее.

По-млади мъже. Увещанието и дисциплинирането са ефективни само когато се прилагат по начин, който е безупречен. Тези, които получават необходимия съвет, не трябва да намират причина да откажат младия водач поради надменно, превъзходно отношение. По-младите членове на църквата трябва да усещат неговото общуване, а не неговото превъзходство.

2. Старейшини. Всеки църковен лидер трябва да гледа на своите събратя по църква, както Бог гледа на тях, тоест като на семейна единица. Тази перспектива трябва да предпазва свещеника от всяка склонност към високомерна арогантност и прекомерна дисциплина.

По-младият. Връзката на министъра с жените членове не трябва да бъде само чист, но и свободен от всякакви недоразумения и подозрения. Особено младите служители се нуждаят от този съвет, тъй като постоянно се сблъскват с призива на дяволската сирена към нечистота.

3. Почит. Тоест, с материална помощ, както и с уважение. В Матей 15:4-6 Исус противопоставя онези деца, които вярно се грижат за материалните нужди на родителите си, на онези, които „почитат“ родителите си само на думи. Самото съжаление към тежкото положение на вдовиците ще

няма да осигури необходимата помощ, нито ще покаже истинския християнски дух (вижте върху Яков 1:27).

Наистина вдовици. В църквата винаги са съществували различни категории вдовици: (1) тези, които все още имат активната подкрепа на деца или други роднини, стих 4; (2) тези, които са напълно лишени от семейна подкрепа, стих 5; (3) тези, които живеят „в удоволствие“ и получават материални грижи по някакъв друг начин, освен от роднини или църква, стих 6.

Очевидно е, че само втората група вдовици е имала право на постоянна подкрепа от църквата. Еврейският обичай да се грижи за вдовиците е бил следван от християнската църква (вижте Изх. 22:22; Деяния 6:1; Яков 1:27).

4. Племенници. Буквално „потомци“. В староанглийския език думата „племенник“ не е имала специфичното значение, което има днес. Грижата за вдовица е преди всичко задължение на нейните близки роднини. Ако синовете или дъщерите ѝ също се нуждаят от издръжка или са починали, задължението тогава пада върху други потомци.

Първо. Тоест, грижата за родителите му е първото задължение на мъжа.

Благочестие. Гръцки eusebeō, „да постъпвам благочестиво“, „да постъпвам благочестиво“.

Съществителното име eusebeia е преведено като „благочестие“ в 1 Тим. 2:2; 3:16; 4:7–8; 6:3, 5, 6, 11; 2 Тим. 3:5. Християнската религия поставя на преден план онези задължения, на които всеки зрял мъж или жена ще се погрижи вярно. Да изповядваш лоялност към Бога и въпреки това да не обръщаш внимание на нуждите на семейството, не е истинска религия. Бог не приема дори църковната дейност като заместител на основното задължение да се грижиш за родители или баби и дядовци.

Да се отплати. Или „да се възвърне възнаграждението“, тоест, в светлината на грижите, положени от родителите за отглеждането на децата. Каквото и да прави едно дете за родителите си в напреднала възраст, никога не може напълно да компенсира тази грижа. Не само мотивът на дълга, но и благодарната любов трябва да вдъхновява грижата за възрастните родители.

Родители. Или „предци“.

Добри и. Текстови доказателства потвърждават (вж. стр. 10) пропускането на тези думи.

Приемливо. Чувството за дълг, независимо дали е към човека или към Бога, демонстрира степента на благочестие, притежавана от членовете на църквата. Бог е пример за Този, който не е пренебрегвал безпомощността и бедността на другите. Неговата любов е безгранична, докато се стреми да се грижи за нуждите на Своето творение. Следователно, християнинът, който отрича егоистичните съображения, грижейки се вярно за своите родители или баби и дядовци, разкрива Христово подобно качество, което е угодно на Бога (вижте гл. 2:3).

5. Наистина вдовица. Тоест, вдовици без близки роднини и без видими средства за препитание (вижте на стих 3).

Пуст. Буквално „оставен сам“, тоест без деца.

Уповава се на Бога. Вдовицата, описана тук, не се държи сериозно.

да спечели симпатиите и одобрението на църквата. Още от самото начало на вдовството си тя е поверила бъдещето си в ръцете на Бог, знаейки, че Неговата любов ще осигури решение на проблема ѝ.

Нощ и ден. Тоест, в нощта и през деня, Павел не внушава, че молитвата трябва да бъде основното занимание на вдовиците; той просто заявява, че Бог е техен постоянен спътник и готов източник на утеха.

6. В удоволствие. Или „разкошно“. Павел не дава никакъв съвет на църквата относно тази вдовица, която изглежда добре осигурена, вероятно от новите си обожатели. Очевидно е заменила достойнството, подобаващо на възрастта и религиозната ѝ професия, с веселието на новата си свобода.

Мъртви. Тоест, духовно мъртви „в прегрешения и грехове“ (вижте върху Еф. 2:1–5; Юда 12; Откр. 3:1).

7. Тези неща. Тоест, наставленията относно грижата за вдовиците (ст. 3–16).

Заповед. Вижте гл. 1:3; 4:11. Част от наставленията на Павел бяха за лична употреба на Тимотей, а други за назидание на цялата църква. Информацията, с която Тимотей беше натоварен в това послание, трябваше да бъде публично предадена на цялата църква.

Те. Тоест, всички, които са загрижени за правилната грижа за вдовиците. И двете Децата на вдовиците и църквата като цяло трябва да покажат на света безупречна програма за грижовна отговорност към своите вдовици. Също така, вдовицата, която живее в недостойни удоволствия, трябва да преосмисли поведението си, за да не заслужи укора както на църквата, така и на света.

8. Не предоставяйте. Някои коментатори смятат, че това включва материална помощ за тези, лишени от сигурност, докато работещият е жив. Други смятат, че Павел има предвид, че съпругът трябва да осигури някакъв вид финансова сигурност за семейството, така че смъртта му да не причини финансови затруднения на онези, които го надживеят.

Собствени. Тоест, тези, които са свързани със семейството му по някакъв начин, може би в този контекст, особено вдовиците. По времето на Павел това би включвало както семейните слуги, така и всички роднини.

Неговият собствен дом. Павел включва повече от вдовици в този широк кръг от отговорности; Всички зависими роднини трябва да бъдат обгрижвани от най-близките им роднини. Тази практика заслужава пълната препоръка на църквата, защото всички хора трябва да очакват с нетърпение деня, в който ще бъдат зависими от другите, ако смъртта не се намеси внезапно.

Отречена вярата. Тоест, основните учения на християнската църква относно отговорността на мъжа към родителите му и други близки роднини. Християнската църква потвърждава Синайската декларация, че децата трябва да „почитат“ родителите си (вижте Изх. 20:12), че истинската религия възвисява и облагородява обикновените семейни задължения. Да изповядваш религия, основана на безкористна любов, и все пак да пренебрегваш отговорностите, дължими на родителите, е трагично непоследователност. По този начин се проявява липса на искреност в изповядването на вярата. Исус даде пример на всеки християнин, когато грижовно се погрижи за майка Си по време на разпятието Си (вижте Йоан 19:25–27).

Неверник. Буквално „невярващ“. Защото много езичници смятат за свой дълг да се грижат за неговите възрастни родители, неспособността на един християнин да се грижи за семейството си би го направила „по-лош от неверник“.

9. Числото. Буквалният превод на този стих гласи: „Нека се запише една вдовица, която е навършила не по-малко от 60 години, съпруга на един мъж.“ Функцията на това специално записване на вдовици, макар и разбрана по времето на Павел, сега не е ясна. Това не е бил единственият кръг от „истински вдовици“ (ст. 4, 5), защото очевидно е имало случаи на „самотни“ вдовици (ст. 5), без деца, които все още не са достигнали 60-годишна възраст.

Всъщност, стих 10 описва специалните вдовици от стих 9 като отгледали деца и това повдига въпроса защо тези деца не са се грижили за майките си. Възможно е децата вече да не са били живи или да не са могли или не са желали да изпълняват синовните си задължения. При всички обстоятелства „наистина вдовицата“ се е нуждаела от специална помощ.

Шестдесет години. Павел съветва младите вдовици да се омъжат повторно (вижте стих 11–14). Следователно, тази произволна възрастова граница предполага, че повторният брак е бил най-малко вероятен за вдовиците, които са съставлявали специалната група. С други думи, сегашното им неженено състояние е било

считани за постоянни. По този начин очакването, че те ще продължат да живеят в едно състояние, очевидно се е основавало на възрастта, която са достигнали, а не на никакви обети, които някои твърдят, че е трябвало да са дали.

Един мъж. Сравнете гл. 3:2, 12. Вдовицата, почетена от църквата в това специално вписване, трябва да има достоен опит, тоест, вдовица, която е била вярна съпруга и майка.

10. Съобщено. Добре засвидетелстваният живот, както в дома, така и извън него, е бил предпоставка за всяка вдовица от специалната група (виж стих 9). Това, което следва, изглежда е вид тест за постижения, чрез преминаване на който вдовицата може да се квалифицира за членство в специалната група.

Добри дела. Вижте гл. 2:10. Заедно с Исус, Павел поставя голям акцент върху плодовете на истинската християнска вяра (вижте Мат. 5:13–16; 7:16–20; 2 Кор. 9:8; Еф. 2:10; 1 Тим.). 3:7; Яков 2:17–26).

Отгледани деца. Павел сега уточнява някои от „добрите дела“, за които говори. Гръцкият текст предполага, че „отгледаните деца“ са били изискване за човек, причислен към тази специална група вдовици. Някои предполагат, че това включва похвалната загриженост на вдовицата за бедните деца на другите и личната ѝ подкрепа за сираците.

Настанени непознати. Фактът, че са могли да приемат непознати, предполага, че самите въпросните вдовици не са били финансово затруднени.

Изми краката на светиите. Източната учтивост изискваше краката на гостите да бъдат измити. Вероятно е била проявена специална почит, ако самата домакиня е извършила това действие, подобаващо на слуга. Някои разбират, че това се отнася до вярно участие в обряда за измиване на краката, установен от нашия Господ в Йоан 13:3–15, особено след като „светиите“ са посочени като получатели.

Измъчван. Вижте Рим. 12:13.

Всяко добро дело. Тоест, такова, с което може с право да се очаква от благочестивите жени.

11. Млади вдовици. Тоест, тези под 60-годишна възраст.

Отказ. Вижте гл. 4:7. Обърнете внимание, че Павел не предлага нуждаещите се вдовици, които са под 60 години и нямат деца, да не получават материална помощ от църквата. Той казва просто, че по-младите вдовици не трябва да бъдат записвани в тази специална група, на която изглежда е била отпусната постоянна субсидия.

Восъчна разпуснатост. Тоест, действайте без самообладание, което е подобаващо за християнската жена. Вероятно жените, надхвърлили 60-годишна възраст, не биха били податливи на много от изкушенията, които биха могли да сполетят по-младите им сестри в църквата. Тези, които бяха приети в тази специална група, бяха доказали, че заслужават специална почит и признание като майки в Израел.

Те ще се оженят. Сам по себе си този начин на действие не би бил погрешен, защото на други места Павел насърчава повторния брак (вижте стих 14). Очевидно обаче вдовиците са получавали право на привилегиите, предоставени на тази специална група, само когато са били считани за такива, че е малко вероятно да могат да си намерят други спътници. Следователно, ако тези вдовици, които са били приети в групата, се оженят, би било очевидно, че те не е трябвало да бъдат приети на първо място и че не заслужават предоставената им подкрепа. Те е трябвало да следват инструкциите, изложени в стих 14, още от самото начало.

12. Проклятие. Гръцки *krima*, „съд“, „осъждане“. Ясно е, че Павел не осъжда повторния брак като такъв, но го препоръчва (вижте върху 1 Кор. 7:28). Казаното тук се отнася само за тази избрана група.

Първа вяра. Тоест, предишната им вяра в Христос, която ги е запазила верни на Него.

13. И освен това. Или „в същото време също“. Младите вдовици, за които се говори тук, вече нямат ограничаващото влияние на домашните задължения и времето е в големи ръце. Ако църквата приеме тези млади вдовици в постоянното общество на вдовиците (ст. 9), това би насърчавало безделието и лекомисления живот. Младите вдовици може да не чувстват здравословната необходимост да се издържат по най-добрия възможен начин, ако очакват редовна църковна помощ. Освен това, общото поведение на младите вдовици, описано тук, би било дискредитиране на църквата.

Клюкари. Или „клюкари“.

Намесващи се хора. Или „намесващи се“. Те не са надеждни, находчиви християни.

14. По-млади жени. Тоест, по-младите вдовици.

Оженете се. Сравнете 1 Кор. 7:28, 39. Такъв съвет, какъвто дава Павел тук, би избегнал опасностите, които току-що спомена, както и капана на аскетизма (вижте върху 1 Тим. 4:3).

Бог е вложил желанието за брак в мъжа и жената и би било погрешно да се съветва против това нормално желание. Когато една млада жена желае да се омъжи и има подходящ съпруг в перспектива, не бива да има произволни църковни разпоредби, които да я ограничават.

Ръководствам дома. Буквално „управлявам домакинските дела“. Сравнете Притчи 31:10-31. Да бъде ценна на съпруга си в неговото житейско дело и да организира домакинските дела така, че здравето и радостта да са удел на всички негови членове – това представлява възвишената привилегия на християнската съпруга и майка.

Повод. Буквално „оперативна база“, от която може да се извърши атака. Младата вдовица е много внимателно наблюдавана. Като се омъжи мъдро повторно и като живее почтен и достоен за похвала живот, тя ще демонстрира християнска вяроност.

15. Отхвърлени. Препратка към реални примери за млади вдовици, които са се отрекли от ограниченията на християнското достойнство, отговарящи на описанията в стихове 6, 11-13.

Сатана. Тук, олицетворявайки начин на живот, противоположен на този, представен от „Христос“ (вж. стих 11). Някои млади вдовици, наслаждавайки се на новата си свобода, пренебрегнаха или игнорираха основния си обет към Христос или „първата вяра“ (ст. 12) и последвалото им поведение не беше представително за вярата, която изповядваха. Павел обаче не беше в подкрепа на каквито и да е разпоредби за младите вдовици, които биха ги принудили да живеят под ограничения, никога не предвидени от Бог.

16. Човек или. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) пропускането на тези думи.

Вярваща жена. Буквално „вярваща жена“. Тук Павел завършва наставлението си относно грижата за вдовиците. Той цитира много вероятна ситуация, в която жена, член на църквата, омъжена за невярващ съпруг, има овдовяла майка или баба. Отговорността за грижата за майка ѝ е на нея, а не на църквата. Нейният невярващ съпруг ще усети справедливостта на този акцент, защото отговорността е поставена там, където ѝ е мястото.

Нека църквата не го прави. Тоест, църквата не бива да поема бремето с право принадлежащи на роднините (вижте на стих 4).

Наистина вдовици. Павел включва всички вдовици в своите наставления. Тези, които имат деца, са да бъдат подпомагани от децата си. Независимо от възрастта си, вдовиците, които нямат

децата и тези, чиито деца отказват да изпълняват задълженията си, трябва да бъдат вярно облекчавани и подкрепяни от църквата (вижте стихове 3, 5).

17. Старейшини. Или „епископи“, водачите на местната конгрегация (вижте на гл. 3:1).
Правило. Вижте гл. 3:4.

Двойно. Успешните църковни лидери са достойни за „почит“ по две причини: (1) Те са по-възрастни; (2) изпълняват задълженията си по похвален начин. Някои смятат, че „почитта“, за която се говори тук, включва уважение към възрастта и опита, а също и финансова подкрепа.

Чест. Някои коментатори смятат, че това се отнася до значително възнаграждение, достойно за верни старейшини. Предложена е заплата, двойна по-голяма от тази на вдовицата.
Други твърдят, че контекстът обяснява разглеждания вид „двойна чест“ като по-голяма мярка за уважение, която би била достойна за тяхната длъжност.
В словото. Вижте гл. 4:12.

Учение. Вижте гл. 4:16. Очевидно старейшините, достойни за двойна почит, не само управлявал църковните дела, но също така преподавал публично и частно.

18. Писанието казва. Сравнете аргумента на Павел в 1 Кор. 9:7–14 за справедливо възнаграждение за служението. Павел се обръща към Божието Слово като към последен авторитет: тези, които посвещават пълно време на служението, трябва да получават достойна заплата. Някои коментатори смятат, че Павел тук не говори за финансова подкрепа, а за почит към подобаваща позиция и достойна служба. Както волът получава зърно за службата си, така и старейшина трябва да получава уважение и почит, достойни за неговото служение.

Награда. Гръцки *misthos*, „заплата“, „наем“. Въмъкването от Павел на идеята за заплащане за извършена работа подсказва силно, че „чест“ (ст. 17) съдържа мисълта за действителна финансова подкрепа (виж Лука 10:7). Апостолът тук се позовава на принципа, въплътен в Господния план за подкрепа на левитското свещенство (Числа 18:21), че онези, които се посвещават на свята служба, заслужават материална подкрепа от онези, чиито духовни интереси служат (виж АА 336). Този цитат поставя думите на Исус на едно и също ниво със старозаветното Писание. Това изглежда е първият случай, в който Неговите думи са цитирани като „писание“.

19. Старейшина. Вижте стих 17.

Не приемайте. С оглед на последващото увреждане на репутацията на християнския водач от всяко обвинение, независимо дали е основателно или не, Тимотей дори не е трябвало да приема обвинители, освен ако не може да доведе „двама или трима свидетели“ със себе си, които да потвърдят обвинението му. Павел не призовава за какъвто и да е вид фаворизиране на онези, които са на власт и вършат зло. Той просто желае да защити верните водачи от някои, които може да искат да омаловажат влиянието им чрез клевета.

Но. Или „освен“.

Свидетели. Тоест, когато обвиняемият член бъде изправен пред съд пред признат трибунал, неговите опоненти трябва да имат „двама или трима свидетели“, за да обосноват обвинението. Еврейската практика е защитавала индивида от безразсъдни, злонамерени обвинения (вижте Втор. 17:6; 19:15). Новозаветната църква е възприела този еврейски обичай за защита на индивида (вижте Мат. 18:16). Въпреки това, по отношение на църковен „старейшина“, Павел препоръчва да се избягва дори публично изслушване, ако обвинителят, по време на първоначалното обвинение, не е могъл да представи „двама или трима свидетели“ с добра репутация.

20. Тези, които грешат. Тоест, „старейшините“ (вижте стих 19). Павел няма да извини и защити греха у никого.

Укор. Гръцки *elegchō*, „осъждам“, с внушението, че обвинението е вярно и че доказателствата са ясни (вижте върху Йоан 8:46; 16:8). Сериозен момент е, когато един член на църквата обвинява друг в грях. Следователно, всяко обвинение трябва да бъде старателно потвърдено от надеждни свидетели, преди да бъде публично оповестено. Когато Библията призовава християните да „изобличават“, това винаги е в смисъл на „осъждат“. Това може да се направи само когато има неоспорими доказателства. Такъв съвет забранява безразсъдните обвинения, които уронват репутацията на невинни хора и отслабват доверието им в братята и сестрите.

Всички. Това може да означава просто „всички“ останали старейшини или може да се отнася до „цялата“ част от сбора. И двете гледни точки може да са верни, тъй като различните недостатъци, вариращи от проста неефективност до крещяща неморалност, могат да бъдат третираны по различен начин.

21. Обвинявам. Или „свидетелствам усърдно“.

Бог и Господ Исус Христос. Някои вярват, че гръцкият израз предполага единството на Съществата, за които се говори тук. По този начин би се подчертала божествеността на Христос (вижте върху Йоан 1:1–3; Тит 2:14). Всички мисли и дела стоят пред небесния Бог.

Без да се предпочита. Църковните решения, произтичащи от разследването на греха, особено сред старейшините (ст. 19, 20), не трябва да са за угода на хората, а за задоволяване на Божията справедливост. Колкото и трудно да е винаги, никой църковен водач не бива да позволява нито приятелството, нито враждебността да повлияят на справедливото разследване на обвиненията в грях. Ако служението се провали по отношение на личната добродетел и почтеност, какво може да се очаква от миряните?

Пристрастие. Млади служители като Тимотей понякога се сблъскват с трудния проблем на поправяне на онези, които са по-възрастни от тях. Това задължение, плюс естественото желание на младия служител да бъде приет и харесван, увеличава основателността и уместността на предупреждението на Павел срещу предразсъдъците и пристрастието. Решенията на църковните водачи не трябва да се вземат с намерението да се търсят услуги от силните или богатите.

Независимо от личните приятелства, справедливостта винаги трябва да възтържествува.

22. Полагане на ръце. Павел може да има предвид или прибързаното ръкополагане на неопитен и неопитен човек (виж гл. 3:6, 10), или прибързаното възстановяване на поста на старейшина, след като е бил подложен на дисциплинарни мерки. Последното мнение е в по-голяма хармония с непосредствения контекст (виж гл. 5:20, 21). Длъжността на старейшина е била твърде свещена и важна за прибързано приемане или повторно приемане на някой, който не се е доказал като достоен. Кандидатът за старейшина първо трябва да бъде внимателно проверен по отношение на неговите квалификации (виж гл. 3:1–7).

Нито пък участвай. Ако Тимотей откаже да признае греховете на старейшините си, той би защитавало греха и по този начин би споделяло неговия дух и последици.

Чист. Служителят, преди всички останали, трябва да остане чист от морални прегрешения. В стих 21 Павел напомня на Тимотей, че никой фактор, като богатство, престиж или лично приятелство, не бива да влияе на преценката му по отношение на църковните въпроси. Назначаването или повторното приемане на старейшини никога не трябва да се основава на други съображения освен недвусмислените стандарти на гл. 3:1–7.

23. Не пийте вече вода. В дните на Павел, както и сега, водата в много места беше често опасна за употреба. Физически заболявания като дизентерия, често дължащи се на замърсена вода, са били често срещани. Следователно, често са били препоръчвани други начини за утоляване на жаждата.

Вино. Гръцки *oinos* (виж на гл. 3:8). Някои коментатори смятат, че Павел тук се застъпва за умерена употреба на ферментирало вино за медицински цели. Те обръщат внимание на факта, че виното е било използвано по този начин през вековете.

Други пък твърдят, че Павел говори за неферментиран гроздов сок, като разсъждават, че той не би дал съвет, несъвместим с останалата част от Писанието, което предупреждава срещу употребата на упойващи напитки (виж Притчи 20:1; 23:29–32; вж. EGW ST 6 септември 1899 г.).

Заради стомаха. Целта на съвета на Павел е Тимотей да бъде физически годен за тежките задължения, които са му възложени като администратор на църквите в Мала Азия.

Умствената и моралната бдителност са тясно свързани с физическата подготовка.

Често немощи. Очевидно Тимотей е бил често болен. Тяло, често измъчвано с немощи не е привлекателна реклама за какъвто и да е вид здравна реформа.

24. Отворено предварително. Гръцки *prodēlos*, „ясно“, „очевидно“. Освен стих 24, 25

думата *prodēlos* се появява само в Евр. 7:14, където е преведена като „очевидно“. В папирусите думата се използва последователно в този смисъл. Някои смятат, че в 1 Тим. 5:24, 25 Павел завършва съвета си относно обвиненията срещу и греховете на църковните старейшини (ст. 19, 20) и изследването на житейския опит на бъдещите старейшини (ст. 22). Други смятат, че апостолът говори за греховете на хората като цяло. Според първата гледна точка думите „вървят напред“ означават, че греховете на старейшините или на бъдещите старейшини „ги водят на съд“, т.е. правят възможно да се вземе решение относно тяхната годност за служба. Според втория възглед, „да се предхожда“ означава, че изповяданите грехове се оправят съдебно на небето преди великия последен ден на съда, когато Бог ще възнагради всеки човек според делата му, както са записани по това време в небесните записи (вж. 1Т 263).

Съд. Гръцки *krisis*, „акт на съдене“. Тези, които подкрепят първата гледна точка, прилагат това към преценката за квалификацията на един старейшина да остане на поста си или за това дали бъде назначен за такъв. Тези, които подкрепят втория възглед, прилагат това към великия последен съд.

Следвай след. Или „ела след“. Според първата гледна точка, Павел има предвид, че греховете на някои старейшини може да не са „явно очевидни“ по времето, когато срещу тях е повдигнато обвинение, или че греховете на някои бъдещи старейшини може да не са известни по времето, когато са били назначени на длъжност. Според втората гледна точка, неизповяданите грехове съпътстват непокаяните се мъже, когато се явят пред Бога на великия последен съд.

25. Добрите дела. Каквото и да направи човек, добро или зло, се помни от тези, които са лично засегнати от него, а също и в собствената памет на човека, където то подготвя волята за многократно извършване на същото действие. Доброто или злото се превръща в навик и хората разкриват днес какви са били техните мисли и действия в миналото.

Тези, които са други. Или „тези, които са други“, което означава „дела, които са друго освен добро“, тоест, злото действа.

Не може да се скрие. Тоест, завинаги. С времето истината ще излезе наяве.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

6 МБ 61

8 5Т 179

10 DA 564; EW 117

13 АН 250

17 1Т 130, 194, 446, 472, 473; 4Т 393

18 АА 336

19 ПП 386

20 2Т 15

22 CT 103, 257; GW 438; 4T 406; 5T 617
24 1C 263; 5C 331

ГЛАВА 6

1 За дълга на слугите. 3 Да не общуват с новоизлюпени учители. 6 Благочестието е голяма печалба, 10 а любовта към парите е коренът на всяко зло. 11 Какво трябва да бяга Тимотей и какво да следва, 17 и за какво да увещава богатите. 20 Да пазят чистотата на истинското учение и да избягват скверни приказки.

1. Слуги. Гръцки *douloi*, „роби“ (виж върху Йоан 8:34; Ефесяни 6:5). Робството е било неразделна част от част от римската икономика и именно на това ниво на обществото са се превърнали много от първите християни, повярвали в вярата. Християнската църква обаче е включвала както роби, така и робовладелци. Относно съвета на Павел към християнските господари и роби вижте Еф. 6:5–9; Кол. 3:22 до 4:1.

Под игото. Тоест, законно обвързани с господарите си. Самият наш Господ отказа да бъде съдия по граждански дела, тоест да се намесва насилствено в установения социален ред (Лука 12:14).

Достоен за всяка почит. Сравни с Еф. 6:5.

Име на Бог. Тоест, личността и авторитетът на Божеството. Както в гръцкия, така и в еврейския език „името“ на всеки човек обикновено се отнася до самия човек и неговия характер. Всичко, което човекът представлява, всичко, което той по същество е бил по характер, е било обгърнато в името, с което е бил наричан.

Неговото учение. Или „учението“ (вижте върху гл. 4:6, 16; 5:17). Християнството би било не повече от философска теория, ако неговите учения не променяха моралната същност на човека и не можеха да му вдъхнат надежда, която надхвърля всяко земно разочарование.

По този начин, достойнството на евангелското „учение“ се основаваше на качеството на характера, развито в живота на неговите последователи.

Богохулства. Ако ранните християнски служители бяха атакували активно институцията на робството, която беше разрешена от римското право, те щяха да представят християнството като противопоставящо се на закона и реда и като подстрекаващо към въстания и кръвопролития. По този начин Бог и евангелието щяха да бъдат богохулствани.

2. Презирам. Или „презираю“, „неуважавам“. Павел твърди, че ако езическите „господари“ са „достойни за всяка почит“, колко повече уважение трябва да се отдава на „вярващите господари“.

Служете им. Тъй като тези роби бяха християни, върху тях лежеше по-голяма отговорност. върху тях. Езическите роби и господари сега щяха да могат да преценят разликата в честността и уважението, която християнството би оказало на един обвърнат роб. Но ако християнските роби показваха по-малко уважение от нехристияните, евангелието съответно щеше да бъде оценено по-зле от езическото и ефективното евангелизиране щеше да бъде по-трудно, ако не и невъзможно.

Участници в ползата. Тоест, вярващият господар ще се възползва от услугите на християнския роб.

Тези неща. Павел се позовава на съвета си относно положението на робите в Римската империя.

3. Учете друго. Очевидно в Ефес е имало учители, които са твърждали, че тъй като един обвърнат роб е освободен от греха чрез Христос, той е освободен и от задълженията си към земния господар. Това учение би носило страховити чувства.

последствия за младата църква и доведоха до силното осъждане на апостола.

Здравословен. Или „здрав“, „вж. на гл. 1:10).

Думи на нашия Господ. Думите на Исус съставляват евангелското послание. Ученията на Новия завет са само разширение на твърденията на Исус по време на Неговото земно служение.

В гл. 1 Павел осъжда учения, противоречащи на собствените Христови наставления. Тук апостолът избличава мотивите и характерните последици за онези, които „учат друго“.

Доктрина. Или „учението“, тоест, на християнската религия (вижте на стих 1).

Благочестие. Вижте гл. 2:2. Ако религиозното учение не води до благочестив живот, то стои самоосъден. Стойността на всяко духовно наставление се измерва със степента на духовно здраве, на което се радват неговите последователи.

4. Горд. Гръцки *tuphoō*, „да бъдеш заслепен от самонадеяност“.

Обича въпросите. Или „болезнено обича спекулациите“.

Спорове на думи. Гръцки *logomachia* „словесни битки“. Умножаването на думите в изящни алегорични интерпретации е основният инструмент на псевдоучения. Вместо да се занимава директно с даден проблем, той ще прекара времето си в плетене на мрежа от цветущи фрази и благочестиви баналности по въпроса. Той води битки за думи и избягва натиска на логиката и здравата екзегеза.

Идва. Нищо друго не може да се очаква от ум, заслепен от самонадеяност и самозаблуден по отношение на знанията си. Злините на обществото често са продукт на нездравословно, извратено учение. Догматичните, твърдоглави учители никога не отразяват духа на честно проучване. Те смятат всяко противопоставяне за лична атака и гледат с подозрение на всяко усилие за поддържане на здраво учение.

Парапети. Или „богохулства“.

Предположения. Или „подозрения“. Тази атмосфера не е реклама за мир и братство на християнството.

5. Перверзни спорове. Или „постоянни раздразнения“. Павел отбелязва допълнителни резултати от нездравословното религиозно учение. Общението се заменя с постоянни препирни и раздразнения.

Покварени умове. Основният проблем на непоколебимите учители на неуместни и несъстоятелни доктрини се крие в личното им отношение към истината. Те са наклонили умовете си, за да защитават личните си позиции, защото собствената им самонадеяност ги убеждава, че е невъзможно да грешат. Юдейските водачи, които отхвърлиха думите на Христос, се насочиха към поддържане на традицията, а не към насърчаване на истината, където и да се намира (вижте Йоан 8:45).

Лишени от средства. Или „лишени“, „обезсилени“. Тъй като тези учители са се посветили на запазването на традиционните заблуди, духът на истината не надделява, както някога, когато са се присъединили към християнската църква. Те са спрели да напредват. И все пак остават в църквата, противопоставяйки се на всички, които биха им помогнали.

Печалбата е благочестие. Във всички векове е имало хора, които са отъждествявали материалните притежания с духовното здраве. Примерът на нашия Господ и учениците обаче би трябвало да премахне всяка мисъл, че най-праведните непременно са и най-проспериращите в светските притежания. Опитът на Йов илюстрира несигурността на светските притежания. Най-добрите хора не притежават непременно най-много имущество. Най-често тези, които са посветили живота и средствата си на Божията кауза, запазват само минимума за материални нужди, като всичко останало се насочва към каналите на християнското служение.

Други обясняват стих 5 като отнасящ се до религиозни работници, чиято основна мисъл е възнаграждението за техните услуги и които гледат на религията като на средство за осигуряване на

удобни доходи. Те служат на час, а не според нуждите, които изискват времето на църковния служител денем или нощем. Отчасти тази земна перспектива за християнското служение обяснява чертите на лъжливите религиозни учители, изброени в стихове 4, 5.

От такива се отдръпни. Текстови доказателства подкрепят (вж. стр. 10) пропускането на това изречение.

6. Благочестие. Буквално „благочестието“, т.е. истинското „благочестие“, което правилно представя християнските принципи и задоволява най-дълбоките копнежи на сърцето (вж. върху гл. 2:2; 3:16; 4:7, 8; 6:3).

Доволство. Тук Павел определя най-ценното притежание, което човек може да притежава. Мъжете и Жените са търсили по света душевен мир и безгрижно сърце. Милиарди долари се харчат годишно, докато човек се стреми да намери удовлетворение в забавления, пътувания, алкохол и задоволяване на физическата страст. И все пак, целта на тяхното търсене им се изплъзва, защото човекът все още трябва да живее със съвестта си и да се изправя пред въпроса за вечната си съдба. Божият дар обаче не е само вечен живот; той носи и безгрижен ум, такъв, който се е научил да се доверява на любящ Бог сред всички несигурности на живота. Когато приятели или непознати го разбират погрешно, когато немощите започват да изсмукват силата на младостта, когато любимите хора се изплъзват в смъртта, тогава християнинът намира в своята свята религия душевен мир, който му дава удовлетворение, смелост и надежда. Мимолетната слава на земята не е негов господар; той знае за по-добра земя и по-надежден Господар. С Бог като единствен помощник, християнинът не се нуждае от нищо повече. Спокоен и уверен, той представлява желан контраст на измъчените, нервни, недоволни тълпи в света около него (вж. върху Матей 11:28–30; Фил. 4:11, 12).

Печалба. Такова безгрижно доверие в Божието ръководство струва много повече от временното притежание, което човек може да има върху материални притежания. Световният списък със самоубийства включва много мъже и жени, които са били богати на светски притежания, но бедни на небесно „доволство“.

7. Сигурно. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) пропускането на тази дума.

Нищо навън. Тук Павел илюстрира временния характер на материалните притежания. Само това, което е духовно и е поверено на Бога, ще пребъде завинаги (виж Йов 1:21; виж върху Матей 6:20).

8. Облекло. Или „покривала“, включително дрехи и подслон. Тъй като човек не може да вземе нищо от материалните си притежания със себе си отвъд гроба, основната му цел, докато е на земята, трябва да бъде развитието на характера. След като е получил основните неща, които поддържат живота, човек е придобил всичко, от което някога ще се нуждае. Да жадуваш за повече от основните неща поражда дух на неудовлетвореност, състезателен плам, който никога не е доволен.

9. Богат. Павел продължава оценката си за религиозните учители, които правят стока от религиозните си задължения. Принципите обаче очевидно се отнасят за всички християни. Тези, които се стремят към богатство, подхранват в себе си огън на страстта, който в крайна сметка ще унищожи по-фините качества на душата. Човек не може да служи едновременно на Бога и на мамона (вж. върху Матей 6:24; Яков 1:8–11).

Падение. Страстта към богатството предлага безграничен набор от изкушения за компромис с принципите (вж. върху Яков 1:12–15).

Глупаво. Или „неразумно“, „неразумно“. Независимо от причините, които мъжете посочват за своите стремглаво преследване на богатство, малцина проявяват разум, когато здравето им се влошава или когато смъртта ги зове. Придобиването на обширни материални блага предполага наличието на други важни

въпросите са пренебрегнати. Ежедневните християнски задължения, които изискват време и лично внимание, почти сигурно ще бъдат сведени до минимум.

Похоти. Вижте Рим. 7:7.

Удавяне. По самата си природа жаждата за богатство е заплаха за живота и здравето на дух. Съблазнителността на богатството тук е сравнена с фалшивото чувство за сигурност, което един посредствен плувец изпитва, когато се опитва да премине през неизпробван канал.

Унищожение. Гръцки *olethros*, „руина“, от дума, означаваща „да унищожавам“. В класическата

Гръцката дума *olethros* се използва, за да опише унищожаването на имущество. Тук Павел отбелязва разрухата в този живот на най-добрите качества на душата, която е резултат от преследването на богатство. Нежните връзки между родител и дете често се жертват на олтар на материалните притежания. Щастливата атмосфера на един доволен дом често е помрачена от ненаситното търсене на богатство. По-фините черти на характера на човек винаги страдат, когато той измерва службата си с хонорара, който получава.

Погибел. Гръцки *arōleia*, „пълна разруха“, „пълно унищожение“, от дума, означаваща „да“ „унищожи напълно“, „да погине“. Човекът, който се оставя да бъде хванат в капана на примамката на богатството, разрушава душевния си мир, често прекъсвайки връзките на привързаността на този живот и накрая е обречен на вечно унищожение. Няма обаче библейско основание за вярването, че спасените ще живеят вечно сред мъчителни пламъци. След съда грехът и грешниците са напълно унищожени (вижте върху Матей 25:41; Йоан 3:16; Откр. 20:15).

10. Любав. Тук Павел дава причината за предупрежденията си срещу религиозните работници, служещи предимно за пари. Тъй като последствията от търсенето на пари (ст. 9) се отнасят за всички хора, така е и със наблюдението от стих 10. Павел ясно прави разлика между „любовта“ към богатството и самото притежание на богатство, което може да е дар от Бога за надеждните християни.

Корен на всяко зло. Буквално „корен на всички злини“. На гръцки език тази фраза е емфатична. Най-общо казано, корените не се виждат, а само клоните. Тук Павел отдръпва завесата, която често скрива мотивите на хората. За богатство хората ще жертват чест, приятелство и здраве. Основният корен на любовта към парите е отговорен за голяма част от страданията на този свят.

Сгрешил. Или „отклонил се“.

Вярата. Тоест, християнското откровение на истината, което определя как хората трябва да живеят. пред Бога (виж гл. 3:9; 4:1, 6; 5:8).

Прободоха се. Опасностите на просперитета са самосъздадени. Валаам (2 Петрово 2:15) и Юда Искариотски (Матей 27:3; Йоан 12:4-6) илюстрират примамката на богатството и неизбежното му разочарование и скръб. Нито един от двамата мъже не е бил принуден да се подчини на съблазнителната привлекателност на бързото богатство. Агонията от потъването в собствената яма е невъзможна за въображението. Много родители са се събудили твърде късно, след години на натрупване на богатство, за да открият, че децата им са чужденци в собствения им дом, а чувствата им са вкоренени другаде. Никаква сума пари в банката няма да върне пренебрегнатите години и комфортът да бъдат обичани и ценени в напреднала възраст често ще бъде отказан на такива родители, независимо от сълзите им от мъка.

Обширните поземлени владения и по-претенциозният дом не са достатъчен балсам за изтощеното здраве, което е загубило силата си да се наслаждава на придобитите вещи. Безброй са „скърбите“, които човек сам си причинява в стремежа си към материална сигурност.

11. Божий човек. Павел намеква, че сребролюбците, споменати в стихове 9, 10, са не са Божии хора; те имат друг господар. В Стария завет изразът „Божий човек“ е

приложено към ръкоположен от Бога пророк (виж Съдии 13:6; 1 Царе 2:27; 3 Царе 12:22; 4 Царе 1:9, 10; Йеремиа 35:4), и тук Павел предизвиква по-младия си колега към подобна преданост към дълга. Сигурността на Тимотей се основава на надеждността на Бога, а не на мимолетната сигурност на богатството.

Бягайте от тези неща. Тоест, не се бавейте дори да поставяте под въпрос предимствата на материалната сигурност. Единствената безопасност на християнския работник се крие в неразделна програма, която не оставя време за просто придобиване на богатство (вижте върху Яков 1:6–11).

Следвайте. Буквално „сздайте си навик да търсите усърдно“. Вместо да насочва енергията и времето си към преследване на богатства, християнинът трябва да ги използва в преследване на Христови добродетели. Бог е обещал, че материалните ни нужди ще бъдат осигурени, когато първо търсим Неговата служба (вижте Матей 6:33).

Праведност. Гръцки *dikaionē* (виж върху Мат. 5:6).

Благочестие. Гръцко *eusebeia* (виж на гл. 2:2).

Вяра. Гръцко *pistis* (виж върху Рим. 3:3).

Любов. Гръцки *agape* (вижте върху 1 Кор. 13:1).

Търпение. Гръцки *hupomonē*, „издръжливост“ (виж върху Яков 1:3; Откр. 14:12).

Кротост. Гръцки *prauphrosynē*, „нежност“.

12. Борба. Гръцки *agōnizomai* (виж върху Лука 13:24). Павел често сравнява християнския живот с атлетическите състезания, които са били познати на хората в Мала Азия.

Победата беше резултат от решителна постоянство и строг самоконтрол. След като състезанието започна, нямаше време за странични проблеми или разделено мислене, нито пък бегачът спира по средата на състезанието, за да се хвали колко добре е бягал (вижте 1 Кор. 9:25).

Вяра. Буквално „вярата“, т.е. християнското откровение на евангелието (виж на стих...).

10). Пред всички конкуриращи се религии по света християнинът защитава евангелието по два начина – чрез последователен християнски живот и чрез умело, логично представяне на християнската истина (вижте гл. 4:16).

Дръжте се здраво. Тоест, продължавайте да се борите, за да получите наградата на „вечния живот“ (вижте 1 Кор. 9:24; 2 Тим. 4:8).

Вечен живот. Буквално „вечният живот“. Тук Павел противопоставя наградата, дължима на онези, които безрезервно са се стремили към осветен живот, с заплатата на „разрушение и погибел“ (ст. 9), дължима на онези, които са направили материалната сигурност цел на своята енергия и време.

Призован. Вижте Рим. 8:28.

Добра изповед. Павел може би се позовава първо на кръщението на Тимотей, което свидетелства за вярата му в Христос, а също и за неговата продължаваща лоялност към кръщелните му обети. По този начин всеки човек е призван да наследи „вечен живот“ (вижте върху Матей 22:14; Йоан 1:12; 3:16). Спасението обаче се дава само на онези, които изповядват вярност към Божия начин на живот.

13. Заповед. Вижте гл. 1:3. С тържественост, която нараства с приближаването на края на писмото му, Павел напомня на Тимотей за страховития присърцевие на Бога, Който вижда всяко човешко действие и Който винаги е на разположение да укрепи онези, които подобно на Тимотей се сблъскват с трудности заради християнското си изповядване.

Пред Бога. Тоест, в Божието присъствие. Може би Павел все още говори за един от атлетическите състезания от стих 12, в които гладиаторът, влизайки в римска арена, препълнена с много свидетели, влива поглед в императора. По подобен начин той подканва

Тимотей да „се бори в добрата битка на вярата“ (виж стих 12) пред своя свидетел Господ и пред многото „свидетели“ (стих 12), които ще преценят достойнствата на християнството по неговото поведение.

Който съживява всичко. Тоест, този, който дава живот на всичко. Тук Павел подчертава, че Бог е не само източникът на целия живот, но и Този, който дава наградата „вечен живот“ (ст. 12). Освен това, духовният живот на християнина е резултат от животворната сила на Бог.

Понтий Пилат. Вижте Лука 3:1.

Добра изповед. Христовото свидетелство в Неговия собствен час на криза предоставя на всички християни достоен пример за смелост, истинност и такт (Йоан 18:36, 37; Откр. 1:5; 3:14). За да бъде лоялен последовател на Христос, християнинът не трябва да се отдръпва пред изпитания, а да повтаря Христовата „добра изповед“ с думи и дела.

14. Пазя. Гръцки *tēreō* „пазя“, „грижа се за“.

Заповед. Някои смятат, че Павел има предвид кръщелния обет на Тимотей (ст. 12); други - заповедите в стихове 11, 12. В крайна сметка, християнското свидетелство за върховните достойнства на Божия начин на живот представлява предизвикателството на Павел.

Без петно. Или „без порицание“, „без морален недостатък“.

Неукорим. Гръцки *anepilēptos* „не може да бъде хванат“, „безупречен“, преведено като „непорочен“ в гл. 3:2; 5:7.

Появяване. Гръцки *epiphaneia*, „поява“, „видимо проявление“ (вижте върху 2 Тим.

1:10; 4:1, 8; Тит 2:13; вижте върху 2 Сол. 2:8). В класическия гръцки език *epiphaneia* описва внезапната поява на враг във война, видимата повърхност на тялото или предполагаемите появи на езически божества пред техните поклонници. В папирусите встъпването в длъжност на император Калигула е описано като „богоявление“. В Новия завет *epiphaneia* се използва единствено за описание на първото или второто пришествие на Исус. Видимото завръщане на Христос е толкова сигурно, колкото са били Неговото физическо раждане и Неговото видимо служение. Тук Павел напомня на Тимотей и на всички християни за тяхната задача, докато Исус дойде. Християнското свидетелство е Божието оправдание на мъдростта на Неговите заповеди; това свидетелство трябва да се запази безупречно до края на времето (вижте Яков 1:27). Представянето на евангелието от страна на служителя, както в личния му живот, така и в учението му, никога не трябва да дава повод на никого да мисли погрешно или пренебрежително за определения от Бога начин на живот за човека.

15. Времена. Гръцки *kaigoi*, „благоприятно време“, т.е. времето, когато в Божиите планове, второто пришествие трябва да се състои.

Той. Тоест, Отецът. Славата на Исус Христос е слава на Отца и качествата, които Отец притежава, също принадлежат на Христос. Думите „който е“ не са на гръцки, първото изречение на стих 15 може да гласи: „Което, в своето благоприятно време, Той, Благословеният и единствен Властител, ще покаже.“

Властен. Или „владетел“, „суверен“. Павел беше доволен да знае, че въпреки че често страдал от ръцете на земните власти, животът му в крайна сметка бил в ръцете на Бог, Върховния Владетел на вселената.

Цар на царете и Господ на господарите. Буквално „Цар на царете и Господ на господарите“. Това наименование се отнася както за Отца, така и за Исус (виж Откр. 17:14; виж на гл. 19:16).

16. Безсмъртие. Тоест, само Бог по своята същност притежава безкраен живот. Всички създадени същества са смъртни и трябва да отговарят на определени условия, ако искат този живот да бъде запазен (вижте върху 1 Кор. 15:54). Някои коментатори смятат, че апостолът може да е използвал думата „само“ като подразбиращ се укор срещу източната тенденция за обожествяване на императора, дори преди смъртта му (вижте стр. 721).

Светлина. Като същност на Бога (виж върху Яков 1:17; 1 Йоан 1:5) и като Неговата фигуративна дреха (виж Пс. 104:2).

Приближете се към. Грехът отдели човека от Бога (Исая 59:2) и в смъртното си състояние човек не може да живее в божественото присъствие.

Когато никой човек не е виждал. Вижте 1 Тим. 1:17; вижте върху Кол. 1:15. Павел тук по-специално отнася се до първото лице на Божеството.

На когото да бъде почит. Тоест, тези качества са завинаги атрибути на Бог и то Най-висшата радост на християнина е да отдава тези почести на Бога.

17. Заповед. Дума, често използвана в това послание (виж гл. 1:3, 18; 5:7; 6:13), за да покаже дълбоката загриженост, която Павел изпитваше за духовното благополучие на църквата, особено след като осъзна, че служението му може скоро да приключи.

Богатство. В стихове 5–10 Павел предупреждава за смъртоносни духовни опасности, пред които са изправени онези, които „искат да бъдат богати“, тоест, стремят се към материална сигурност. Тук той съветва онези в църквата, които вече са богати на материални притежания. Те може да са били изобилно благословени в бизнеса или може да са наследници на наследство. Павел пояснява, че самото богатство не е зло и дори може да бъде определен актив за църквата.

Този свят. Гръцки *τὸν αἰῶνα*, „сега възраст“.

Високомерни. Тъй като богатството носи на притежателите си влияние, власт и известна степен на самодостатъчност, те трябва винаги да бъдат бдителни, за да не би в гордост да го злоупотребят, за да си осигурят услуги или други предимства.

Несигурно богатство. Вижте Яков 1:10, 11.

Живите. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) пропускането на тези думи.

Бог. Увереността, че Бог обича човека много повече дори от най-достойния на земята Истинското богатство на християнина е способността на бащите да обичат децата си (вижте Матей 7:9–11; Лука 11:9–13). Грижата за материалните притежания става второстепенна спрямо мирната увереност на християнина, че Господ ще задоволи всичките му нужди (вижте Матей 6:19, 33).

Наслаждавайте се. Бог е възнамерявал цялото творение да Му носи и на всички Негови създания „радост“ и „удоволствия завинаги“ (вижте Пс. 16:11).

18. Богат на добри дела. Богатият християнин има специална възможност да служи на своите близки и да покаже на света резултатите от благодатта. Когато нехристияните видят благодатната безкористност на богатите християни, те естествено ще са склонни да уважават християнския начин на живот и всъщност може да се обърнат към Христос.

Готови да раздават. Или „готови да дават“, тоест, те са готови да дадат на другите част от богатството си. На богатия християнин е поверена сериозна отговорност. Начинът, по който той борави с богатството, ще повлияе на духовното му развитие, както и на комфорта на по-малко щастливите.

Готов за общуване. Гръцки *κοινωνικοί*, „общителен“, „готов за другарство“. Богатият християнин няма да се дистанцира от онези, които са по-малко щастливи в материално отношение. Той ще даде както себе си, така и дара си на своите събратя в църквата.

19. Събиране на съкровища. Или „събиране като съкровище“, тоест на небето.

Основа. За разлика от нестабилната основа на материалните притежания (виж стих 17), богатият християнин намира своята сигурност в неизменната любов и напътствие на Бог. Неговият ежедневен навик на доверие изгражда спокоен, зрял характер, който Бог ще почете, когато вечните награди бъдат дадени. Обърнете внимание на паралела между този стих и пасажите от Нагорната проповед (виж Матей 6:19, 20).

Времето, което предстои. Тоест, бъдещето, когато изкупените ще получат своята награда (вижте 2 Тим. 4:8).

Вечен живот. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) тълкуването „това, което е наистина живот“ вместо „вечен живот“. От самото начало на греха животът ни е далеч от пълния живот, на който Бог е възнамерявал човекът да се радва. Поражението на греха е помрачило дори най-ярките земни радости. Никой човек вече не е имунизиран от загубата на физическа сила и ограниченията на умствените способности. Целта на плана на спасението е да възстанови това, което човекът е загубил чрез греха (вижте върху Лука 19:10; 1 Коринтяни 13:12).

20. Пази това, което ти е поверено. Буквално „пази депозита“. В папирусите гръцкият израз се използва за отговорността на банката за защита на паричните депозити. Павел знаеше, че чистотата на евангелското послание ще зависи от верността на следващото поколение работници, представени от младия Тимотей.

Избягване на сквернословие и празно бърборене. Тоест, отвързване от светските, празни приказки. Един от начините да се запази чистотата и силата на евангелието е да се избягват тривиални теми и да се използва времето за преподаване на истината, а не за обсъждане на неуместни неща. Така Павел завършва писмото си, като обобщава темата, започната в гл. 1:3–7.

Опозиции. Гръцка дума *antitheseis*, от която произлиза английската ни дума „антитеза“.

Наука. Гръцки *gnōsis*, „знание“. Смята се, че тук Павел намерява за учения от вида, изложени по-късно в по-пълно развита форма от гностиците (виж том VI, стр. 54–58).

Фалшиво наречени. Гръцки *pseudōnimos*, „фалшиво наречен“, от което произлиза и английската ни дума „псевдоним“. Павел говори за онези самоупълномощени учители в църквата, които твърдят, че висшето „знание“ се състои от скрити значения в „басни и безкрайни родословия“ (гл. 1:4). Заплетените, алегорични учения на такива учители с право могат да бъдат наречени фалшиво „знание“.

21. Някои. Тоест, учителите на „друго учение“ (вижте на гл. 1:3–7).

Сгрешил. Буквално „не уцелил целта“ (виж гл. 1:6).

Вярата. Вижте гл. 3:9.

Благодат. С тази една дума Павел обобщава всичко утешително в знанието за незаслужената благодат, която Бог безгранично проявява към грешния човек (вж. върху Йоан 1:14; Рим. 1:7; 3:24).

Теб. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) четенето „ти“ (множествено число).

Амин. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) пропускането на тази дума.

Послеписите след стих 21 не се появяват в нито един от древните ръкописи, въпреки че краткото изявление „Написано от Лаодикия“ се среща в един важен унциал от V век.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

3–121T 540

6 ML 169; 1T 481; 2T 140

6–124T 618

8 1T 481

9 CS 157; PP 168; 1T 477; 2T 336; 6T 374

9, 10 КОЛ. 56; 5T 277; 9T 132

9-124T 352

10 CS 139, 209, 214, 220; MH 212; PK 650; Te 99; 1T 478, 551, 696; 2T 652, 657; 3T 121, 244, 398, 547; 4T 41, 489; 6T 453

10, 11 AA 366

11 ML 98

12 CS 22; Ev 618; FE 137, 292, 300; GW 161, 264; ML 313, 318, 358; MM 32; PP 208; 1T 78; 3T 472; 4T 536, 624; 5T 395, 521, 579, 629; 7T 17; 8T 53; 9T 287

15 AA 175; GK 614

15, 16 LS 48; 1T 39

16 AA 333; EW 122; FE 375; MH 434; 1T 344; 2T 267; 5T 699; 8T 282

17 CS 65; 1T 542

17, 184T 143

17-19AA 367; COL 375; Ev 560; MH 213; 1T 541, 693; 2T 241, 682; 4T 352; 5T 271

18 COL 370; 1T 536; 2T 242, 465, 664; 3T 546; 7T 225; 8T 33

18, 19 CS 161; TM 32; 1T 706; 2T 31, 59, 159, 333, 676, 681; 3T 209, 250; 4T 473; WM 84

19 CS 117, 126, 151; CT 99; 3T 389; 4T 597

20 CSW 35; Ev 362; FE 181, 182, 186; GC 522, 573; GW 16; MYP 190; TM 32; 5T 80

³ Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (1 Тим. 4:1). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.